[illegible]БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

43-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД YНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 10 (10996) | 1966 оной январиин 13, четверг | Сэн 2 мүнгэн

УРАГШАА, ШЭНЭ АМЖАЛТА ТЭЭШЭ!

Мэнэ һаяхан Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй сесси боложо, республикын арадай ажахын али бүхы һалбаринуудые саашадаа улам бүри түргэнөөр хүгжөөлгэтэй холбоотой шухалын шухала асуудалнуудые дэлгэрэнгыгээр зүбшэн хэлсээд, 1966 ондо Буряад оронойнгоо арадай ажахые хүгжөөхэ түрэнэй түсэб болон бюджет баталан абаба. Иигэжэ саашадаа хүгжэлтын шэнэ зорилгонууд тодорхойлогдоо. Долоон жэл дүүрэжэ, табан жэл эхилбэ.

Долоон жэлэй дүнгүүд тухай хуряангыгаар тэмдэглэхэ болбол, манай республикын арадай ажахын али бүхы һалбаринуудта маша ехэ амжалтанууд туйлагдаа. Энэ үе соо промышленнэ үйлэдбэриин шэнэ шэнэ һалбаринууд бии болоо. Томо томо комбинадуу болон заводууд ургэн бодоо. Аймаг бүхэндэ шахуу баригдаһан шэнэ һургуулинуудые, соёл культурын ордонууд, клубууд болон библиотекэнүүдые гү, али элүүрые хамгаалгын, худалдаа наймаанай болон ажалшадай эрилтэ хангаха эмхи зургаануудые тоолохо болоо һаа, нилээд олон. Манай республикын экономикодошье, культурна байгуулалтадашье долоон жэлэй оруулһан хубилалтанууд хото городуудташье, хүдөө нютагуудташье хаа хаанагүй нюдэндэ аржытар харагдамаар.

Хэдэн тоо. баримтануудые харуулхада иимэ. Долоон жэл соо электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилгэ—2 дахин шахуу, машина бүтээлгын продукци—2,2 дахин, шифер—10 дахин, нэхэмэл хубсаһа хунар — 8 дахин, хабһаргамал түмэр-бетон—5 дахин ехээр гаргагдадаг болоо. Барилгын материалнууд жэлһээ жэлдэ улам бүри ехээр бүтээгдэнэ. Өөрынгөө ээлжээндэ энэ хадаа элдэб янзын барилгануудые бэелүүлгэдэ ехэ туһа хүргэнэ. Фабрика болон заводууд, элдэб эмхи зургаанууд шэнээр баригдахаһаа гадна, олон түмэн ажалшадта байрын гэрнүүд хаана хаанагүй олоор бодхоогдодог болоо. Долоон жэлэй туршада 800 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэр гүрэнэй мүнгэн зөөреэр баригдаа. 1965 ондошье—долоон жэлэй һүүлшын жэлдэшье нилээд ехэ юумэн хэгдээ. Республикымнай промышленность валовой продукци гаргаха жэлэйнгээ түсэб 103,4 процент дүүргээ. Түсэбһөө үлүүлэн 18,8 миллион түхэригэй продукци гаргагдаа. Ажалай бүтээсэ ургана.

Хүдөө ажахын талаарньше абажа харахада, мүн баһа амжалтанууд туйлагдаа. Адууһа малнай үдэжэ байна. Илангаяа һүүлэй хэдэхэн жэл соо хонидой, үнеэдэй, адууһа моридой, тахайнуудай тоо толгой олошороо. Энээнэй ашаар республикамнай мал ажалайшье, таряан ажалайшье продукци жэлһээ жэлдэ ехээр абажа. Эхэ орондоо элбэг дэлбэгээр худалдажа байнхай.

Арадайнгаа ажахын али бүхы һалбаринуудай хүгжэн мандахатай хамта ажалшадай һуудал, энхэ тэнигэлэн байдал улам бүри һайжарна, тэдэнэр шанга шадалтай, улам саашадаа баян дэлгэр, али бүхы юумээр элбэг дэлбэг боложо байнхай. Инаг һайхан Эхэ ороноо, социалис ажахыгаа улам саашадань һалбаруулан хүгжөөхын тула эсэхэ сусахые мэдэнгүй хүдэлхэдэ хүн бүхэндэ урматай, омогтой болоһониинь ойлгосотой. Энэ хадаа олониитэ ажалшадые шэн габьяата ажалда, сүхэршэгүй баатаршалгада зоригжуулна, тэдэнэй үүсхэл оролдолгыень бадаруулна.

1965 ондо манай орон дотор КПСС-эй ЦК-гай мартын болон сентябриин Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр бэелүүлэгдэжэ эхилһэн түн ехэ хубилалтанууд арадаймнай ажахын саашадаа хүгжэлтэдэ иимэ ехэ удха шанартай байһанаа эли тодоор харуулба.

Зүгөөр 1966 ондо — шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ арадайнгаа ажахые хүсэн түгэлдэрөөр хүгжөөхын тулада бүри ехэ зорилгонууд табигдаба.

1965 онойхидо орходоо 1966 ондо промышленна үйлэдбэриин хэмжээн 5,5 процентээр, промышленностьда ажалай бүтээсэнь 3,5 процентээр ургахаар хараалагдана. Энэ хадаа бага бэшэ ургалта. Промышленностиин һалбари бүхэн, фабрика, завод бүхэн урда урдынхиһаа ехэ продукци гаргаха, ажалайнгаа бүтээсые үдэрһөө үдэртэ дээшэлүүлхэ болоно. КПСС-эй ЦК-гай сентябриин Пленумэй шиидхэбэрине хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлэн, промышленна предприяти бүхэн үйлэдбэреэ эрид һайжаруулха, саг үргэлжэ нэгэ жэгдээр, эмхитэй гуримтайгаар ажаллаха, һараһаа һара бүхэндэ үйлэдбэриингоо түсэб дүүргэхэ, эрхим дээдэ шанартай продукци гаргаха зорилготой. Промышленностиин һалбари бүхэн, промышленна предприяти бүхэн табан жэлэйнгээ түсэб нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын тулада 1966 оной түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилжэ оншотой шударгыгаар, үүсхэлтэй оролдосотойгоор хүдэлхэ болоно.

Республикынгаа хүдөө ажахые саашадань эрид түргэн хүгжөөхэ талаар тэрэшэлэн ехэхэн зорилгонууд табигдаба. Адууһа малайнгаа тоо толгойе олошоруулха, үүлтэрыень һайжаруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ, газар тариалангай, үбһэ ногоонои, овощ, хартаабхын баян дэлгэр ургаса абадаг болохо талаар шухала хэдэ хэдэн хэмжээ ябуулганууд хараалагданхай. Табан жэлэй туршада. Эхэ орондоо хүдөө ажахын продуктнуудые худалдаха гүрэнэй түсэб-захил зохёогдонхой. Колхоз, совхоз бүхэн иимэ түсэб абанхай. Энэ түсэбые хэншье хубилгаха эрхэгүй. Зүгөөр энэ түсэбые ажахы бүхэн заабол дүүргэхэ уялгатай. Иимэ шэнэ гүрим хадаа ажахы бүхэндэ айхабтар ехэ арга боломжо, эрхэ нүхэсэл олгоно. Колхоз бүхэн гүрэндөө түсэбһөө үлүүлэн хүдөө ажахын продукци худалдаха гэжэ оролдохо болоно. Энэнь гүрэндэшье, колхоздошье, колхозниигуудташье тон ехэ аша туһатай байһаниинь ойлгосотой.

Манай парти, правительство илангаяа һүүлэй үедэ хүдөө ажахые эрид түргэн хүгжөөхэ тушаа түүхэтэ хэмжээ ябуулгануудые хараалһаниинь элитэ. Мүнөө хүдөө ажахые хүгжөөхэдэ урдань үзэгдөөгүй һайн эрхэ нүхэсэл, эшэ үндэһэн бии болонхой, материальнашье, моральнашье урмашуулга байгуулагданхай. Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд, колхоз, совхоз бүхэн КПСС-эй ЦК-гай мартын Пленумэй шиидхэбэринүүдые хүтэлбэри болгон, өөһэдынгөө дотоодой арга боломжонуудые үргэнөөр хэрэглэжэ, урагшаа түргэнөөр дабшаха зорилготой.

Тэрэшэлэн арадай гэгээрэлэй болон элүүрые хамгаалгын, культурно-гэгээрэлэй болон худалдаа наймаанай, ажалшадай эрилтэ хангаха эмхи зургаануудые улам олошоруулха, тэдэнэй хүдэлмэрине улам һайжаруулха хэрэгтэ урда урдынхиһаа ехэ мүнгэ зөөри һомологдобо. Энэ хадаа арад зонноймнай энхэ тэнигэлэн байдалые саашадаа бүри һайжаруулха байһаниинь дамжаггүй.

Шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ хэзээ хэзээнэйхиһээ ехэ амжалта туйлахын тула 1966 оной түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилжэ, үндэр дээдэ харюусалгаяа мэдэрэн, үнэн зүрхэнһөө үүсхэл оролдолго гаргажа, солбон шударгыгаар, эмхитэй журамтайгаар, оролдосотойгоор ажаллаха гээшэ промышленна предприятинуудай, колхоз, совхозуудай, эмхи зургаануудай коллектив бүхэнэй нангин зорилго болоно.

А. Н. КОСЫГИН Дели ерэбэ

ДЕЛИ, январиин 11. (ТАСС). Ин[illegible] наһа бараһан Премьер-Министр [illegible] Бахадур Шастрине хүдөөлүүл[illegible] хабаадахын тула СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин мүнөөдэр Дели ерэбэ.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэтэй хамта СССР-эй Гадаа[illegible] хэрэгүүдэй министрэй орлогшо Н. П. Фирюбин, Үзбегэй ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Я. С. Насриддинова, Үзбегэй [illegible]Р-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Р. Курбанов, СССР-эй МИД-[illegible] таһагые даагша В. И. Лихачев, МИД-эй коллегиин гэшүүн Л. М. [illegible], СССР-һээ Индидэ байдаг [illegible] сайд И. А. Бенедиктов гэгшэд Дели ерэлсээ.

Совет делегацине Информациин ба[illegible] дамжуулгын министр Индира [illegible], Гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо Динеш Сингх, Индиһээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд Т. Н. [illegible] болон бусад тушаалтад аэродром дээрэ угтаба.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин Палам аэродром дээрэ журналистнуудта хандажа иигэжэ хэлээ: «Бидэнэр ехэ шаналал гашуудалтай үедэ Дели ерэбэбди. Үсэгэлдэр лэ уласхоорондын байдалда хабаатай элдэб асуудалнуудые Премьер-Министр Шастритай зүбшэн хэлсээ бэлэйбди. Ганцашье Инди, Советскэ Союз бэшэ, мүн бүхы [illegible] мүнөө шаналалтай байна. Шастри тушаалдаа байжа наһа бараа. Шастри дэлхэйн хүн зоной энхэ амгалан байхын тулада оролдолго гаргадаг байгаа.

Иимэ хүндэ гээлтын болоһондонь Советскэ Союзай арадууд мүн лэ шаналжа байна. Господин Шастри һүүлшынхеэ намтай хөөрэлдэхэдөө, [illegible] болон совет арадуудай хоорондын хани барисаан тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрөө һэн. Энэнь харюу болгон хэлэһэн үгэнүүд байгаа. Яахадаб гэхэдэ, Советскэ Союзай арадууд энэдхэг арадтай хани барисаагаа улам бэхижүүлхэ гэжэ хүсэдэг юм.

Совет делегаци Улаан-Баатар ерэбэ

УЛААН-БААТАР. Январиин 12. (ТАСС-ай тусхай корр.). КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь нүхэр Л. И. Брежнев түрүүтэй Советскэ Союзай партийно-правительственна делегаци Монголой Арадай-революционно партиин Центральна Комитедэй, Монголой Арадай Республикын правительствын уряалаар албанай хэрэгээр мүнөөдэр эндэ айлшалжа ерэбэ.

Улаан-Баатарай вокзал дээрэ совет делегацине МНРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал, МНР-эй Арадай Ехэ хуралай Президиумэй Түрүүлэгшэ Ж. Самбу болон бусад хүтэлбэрилэгшэд угтаа.

Тэрэшэлэн Улаан-Баатарта түрүүлэн ерээд байһан совет делегациин гэшүүд—КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй Оборонын министр Р. Я. Малиновский СССР-эй партийно-правительственна делегацине вокзал дээрэ угталсаа.

Вокзал дээрэ сэрэгэй хүндэтэ харуул жагсаагдаһан, СССР-эй болон МНР-эй гимнүүд гүйсэдхэгдэһэн байна. Нүхэд Ю. Цеденбал, Л. И. Брежнев үгэнүүдые хэлээ.

Советскэ Союзай делегаци ДРВ-дэ

ХАНОЙ, январиин 11. (ТАСС). Советскэ Союзай делегациин гэшүүд, СССР-эй Верховно Соведэй депутадууд А. Н. Шелепин, Д. Ф. Устинов гэгшэд СССР-һээ ДРВ-дэ байдаг элшэн сайд И. С. Щербаковто удэшүүлэн, мүнөөдэр Вьетнамай Демократическа Республикын Национальна суглаанай Саг үргэлжын комитедтэ ошожо, Вьетнамда эсэргүү США-гай эзэрхэг түримхэй ябуулга тушаа СССР-эй Верховно Соведэй мэдүүлгые Саг үргэлжын комитедэй Түрүүлэгшын орлогшо Нгуен Сиендэ барюулба.

Нгуен Сиен тэрэ мэдүүлгыень абаха зуураа, американска эзэрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүүсэн бодоһон вьетнам арадай тэмсэлые дэмжэжэ байһанайнь түлөө СССР-эй Верховно Соведтэ баясхалан хүргөө. Тиихэтэеэ хамта энэ аха дүү ёһоной туһаламжын түлөө вьетнам арадай ехээр талархан баясажа байһые КПСС-эй ЦК-да, совет арадта дамжуулхыень гуйба.

Механическа заводой хүдэлмэришэдтэ айлшалаа

ХАНОЙ, январиин 11. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, секретарь А. Н. Шелепин түрүүтэй Советскэ Союзай делегаци мүнөөдэр үдэһөө хойшо ДРВ-гэй түрүү предприятиин —Ханойн механическа заводой хүдэлмэришэдтэ айлшалжа ошобо.

Эндэхи цех соо болоһон митинг дээрэ заводой директор Во Тхань Конг совет айлшадые амаршалаа.

Совет делегациин гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй гэшүүндэ кандидат, ЦК-гай секретарь Д. Ф. Устинов харюугай үгэ хэлэхэ зуураа, оронойнгоо хойто талые хамгаалхын, урда хубиие сүлөөлхын, бүхы ороноо нэгэдхэхын тула американска эзэрхэг түримхэйшүүлдэ эсэргүүсэн бодоһон тэмсэлдээ, шэн габьяата ажалдаа шэнэ амжалта туйлахыень заводой хүдэлмэришэдтэ, бүхы хүдэлмэришэн ангида хүсэбэ. Советскэ Союз өөрынгөө интернациональна уялгые бэелүүлэн, американска империализмын эзэрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүү тэмсэлдэнь вьетнам арадта али бүхы дэмжэлгэ, туһаламжа үзүүлдэг байгаа, үзүүлжэ байна, үзүүлхэшье байха гэжэ Д. Ф. Устинов тусхайлан тэмдэглэбэ.

Митингын дүүрэһэнэй һүүлээр совет делегаци эндэхи заводой коллективтэ дурасхаалта бэлэгүүдые барюулаа.

А. Н. Косыгин К. Камараджатай уулзаа

ДЕЛИ, январиин 12. (ТАСС). Үсэгэлдэр СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин Индиин Национальна конгресс гэжэ партиин Түрүүлэгшэ К. Камараджые бараалхажа, хани ёһоор хөөрэлдэбэ.

Һүүлшынь замда үдэшэбэ

ДЕЛИ, январиин 12. (ТАСС). Эндэ мүнөөдэр Индиин Премьер-Министр Лал Бахадур Шастрине хүдөөлүүлээ. Индиин правительствын ахан толгойлогшын байдаг газарһаа хүүрэйнь шатаагдаха Джамна мүрэнэй эрье тээшэ хүдөөлүүлгын жагсаалай дабшахада, Делиин гол гудамжануудаар миллион үлүүтэй хүн зон суглараа.

Засагай газарай һанамжын ёһоор, наһа барагшын хуурсагай урдуур 24 часай турша соо бүхыдөө 500 мянга үлүүтэй хүн ёһолон гаража, тэрээндэ талархадаг, хүндэлдэг байһанаа элирхэйлэн мэдүүлбэ. Ойрын тосхонуудһаа гэр бүлынхидтэеэ ерэһэн олон мянган таряашад, мүн хүдэлмэришэд болон алба хаагшад бии байба.

Индиин посольстводо

МОСКВА, январиин 11. (ТАСС). Индиин Премьер-Министр Лал Бахадур Шастриин наһа бараһантай дашарамдуулан, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Г. И. Воронов, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Д. С. Полянский гэгшэд мүнөөдэр үдэ багта Индиин Республикын Москвадахи посольстводо ерээ.

БУРЯАДАЙ АВТОНОМИТО СОВЕТ СОЦИАЛИС РЕСПУБЛИКЫН ХУУЛИ

Буряадай АССР-эй арадай ажахые 1966 ондо хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб тухай

Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын Верховно Совет иигэжэ тогтообо:

Статья 1. Буряадай АССР-эй арадай ажахые 1966 ондо хүгжөөхэ талаар министерствэнүүдтэй, управленинүүдтэй, зургаанууд болон республикын ажалшадай депутадуудай аймагуудай болон городуудай Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдтэй хамта Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй бэлэдхэһэн гүрэнэй түсэбые һайшаааха.

Статья 2. Буряадай АССР-эй арадай ажахые 1966 ондо хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй гол даалгабаринуудые иимээр баталха:

(Ургалта 1965 онойхитой сасуулбал процентээр)

Республикын бүхы промышленностиин валова продукци	—5.5
Капитальна барилгада түбэй газарһаа болон ондоо нөөсэнүүдһээ мүнгэ һомололго	—4.5
Гол фонднуудые ашаглалгада үгэлгэ (нютагай Соведүүдэй шатаар)	—39.0
Ашаа шэрэлгэ (автомобильна болон агаарай транспортаар)	—2.7
Ажалай бүтээсэ (нютагай Соведүүдэй шатаар): промышленностьда	—3.0
Барилгада	—5.6
Гүрэнэй болон кооперативна худалдаа наймаанай розничнэ эд бараанай эрьесэ	6.0

Статья 3. 1965 онойхитой сасуулбал 1966 ондо иимэ нэмэлтэнүүдые хангаха:

Хүн бүхэндэ абажа үзэбэл, мүнгэн олзо	— 5.0 процент
Дээрэһээ һомологдоһон гүрэнэй мүнгөөр байрын талмайнуудые ашаглалгада үгэлгэ (нютагай Соведүүдэй шатаар)	20,2 процент
Гүрэнэй бюджедэй гаргашаар байдаг һургуулиин наһа гүйсөөгүй үхибүүдэй эмхи зургаануудай һууриин тоо (нютагай Соведүүдэй шатаар)	— 18,3 процент
Һургуулинуудай болон һунаагдаһан үдэртэй бүлэгүүдэй һурагшадай тоо (нютагай Соведүүдэй шатаар)	—44,1 процент
Хүн зонине ажаһуудалай талаар хангаха хүдэлмэриин хэмжээн	—18,9 процент
Тэрэ тоодо хүдөө нютагта	—31,6 процент

Статья 4. Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ даалгаха:

а) республикын Министрнүүдэй Соведэй шатаар арадай ажахые 1966 ондо хүгжөөхэ түсэбые промышленностине хүтэлбэрилхэ органуудай шэнэ байгууламжын ёһоор министерствэнүүд болон управленинүүдтэ тус тустань наринаар тодорхойлхо;

б) республикын арадай ажахые 1966 ондо хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб тушаа Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Бюджетнэ комиссиин тобшолол соо найруулагдаһан дурадхалнууд болон ажаглалтануудые хаража үзэхэ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь
Л. САБУРОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй Байшан.
1966 оной январиин 8.

БУРЯАДАЙ АВТОНОМИТО СОВЕТ СОЦИАЛИС РЕСПУБЛИКЫН ХУУЛИ

Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын 1966 оной гүрэнэй бюджет тухай

Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын Верховно Совет иигэжэ тогтообо:

Статья 1. Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй зууршалһан, Буряадай АССР-эй 1966 оной гүрэнэй бюджедые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Бюджетнэ комиссиин элидхэлээр абтаһан хубилалтануудтайгаарнь 81525 мянган түхэригэй олзо ба гаргашатай байхаар баталха.

Статья 2. Буряадай АССР-эй 1966 оной гүрэнэй бюджедтэ гүрэнэй, кооперативна предприятинуудһаа, эмхинүүдһээ ороxo олзые—эрьесын налог, ашаг олзоһоо ороxo налог, олзын налог ба социалис ажахыһаа ороxo бусад доходуудые — дүн хамта 63439 мянган түхэриг байхаар баталха.

Статья 3. Буряадай АССР-эй 1966 оной гүрэнэй бюджедһээ арадай ажахые — промышленность, хүдөө ажахы, харгын ажахы, гэр байрын-коммунальна ажахы болон арадай ажахын бусад һалбаринуудые мүнгөөр хангалгада дүн хамта 14712 мянган түхэригэй гаргаша хэхээр тогтоохо.

Статья 4. Буряадай АССР-эй 1966 оной гүрэнэй бюджедһээ социально-культурна хэмжээ ябуулгануудта — бүгэдэ нийтын һуралсалай һургуулинууд, техникумүүд, библиотекэнүүд, клубууд, театрнуудта, хэблэл, гэгээрэл болон соёлой бусад хэмжээ ябуулгануудта, больницанууд, хүүгэдэй яслинууд, санаторинууд, элүүрые сахилгын, бэе махабад болбосоруулгын бусад эмхи зургаануудта; пенси ба тэдхэмжэдэ — дүн хамта 63284 мянган түхэриг һомолхоор тогтоохо.

Статья 5. Буряадай АССР-эй 1966 оной гүрэнэй бюджедһээ гүрэнэй захиргаанай зургаануудые хангалгада 3069 мянган түхэриг һомолхоор тогтоохо.

Статья 6. Буряадай АССР-эй 1966 оной республиканска бюджедые олзо, гаргашануудайнь талаар хамтадаа 29498 мянган түхэриг байхаар, кассадахи эрьесын мүнгые 1967 оной январиин 1-дэ хамтадаа 1000 мянган түхэриг байхаар баталха.

Статья 7. Аймагуудай, Улаан-Үдэ хотын 1966 оной бюджедүүдые олзын ба гаргашын талаар дүн хамта 65107 мянган түхэриг байхаар, эдэ бюджедүүдэй талаар кассадахи эрьесын мүнгые 1967 оной январиин 1-дэ дүн хамта 2800 мянган түхэриг байхаар тогтоохо, тэрэ тоодо:

Аймагууд	1966 оной олзо ба гаргашанууд	1967 оной январиин 1-дэ кассада байха эрьесын мүнгэн
1	2	3
	(Мянган түхэригөөр)	
Баргажан	3316	160
Баунта	2294	120
Бэшүүр	2237	110
Зэдэ	2495	120
Ярууна	1840	100
Загарай	2961	130
Захаамин	3438	160
Кабанска	4518	210
Хяагта	4235	195
Мухар-Шэбэр	2286	100
Аха	636	35
Прибайкальска	2218	100
Хойто-Байгал	1504	90
Сэлэнгэ	3091	130
Түнхэн	2356	110
Улаан-Үдэ	2362	110
Хори	3495	170
Улаан-Үдэ хото	19825	650

Статья 8. 1966 ондо хүн зонһоо татагдаха олзын налогоор, эрьесын налогоор аймагуудай, Улаан-Үдэ хотын бюджедүүдтэ иимэ хэмжээтэй мүнгэн орохоор баталха:

Аймагууд	Орошо татабаринуудай процент: Хүн зонһоо татагдаха олзын налогһоо	Орошо татабаринуудай процент: Эрьесын налогһоо
1	2	3
Баргажан	100	96,6
Баунта	100	98,7
Бэшүүр	100	99,5
Зэдэ	100	96,7
Ярууна	100	95,4
Загарай	75	96,5
Захаамин	80	99,1
Кабанска	45	98,3
Хяагта	100	99,0
Мухар-Шэбэр	100	97,8
Аха	100	90,8
Прибайкальска	80	91,5
Хойто-Байгал	100	91,0
Сэлэнгэ	35	97,3
Түнхэн	100	98,8
Улаан-Үдэ	40	44,1
Хори	80	97,9
Улаан-Үдэ хото	20	37,3
Республиканска	—	34,4

1966 ондо аймагуудай, Улаан-Үдэ хотын бюджедүүдтэ иимэ орошо орохоор баталха:

а) колхозуудһаа абтаха олзын налогоор, кооперативна предприятинуудһаа, нийтын эмхинүүдэй ажахын зургаануудһаа абтаха олзын налогоор, хүдөө ажахын налогоор, СССР-эй гэрлээгүй, ганса бэе, бага бүлэтэй гражданинуудһаа татагдаха налогоор, ойн олзоор орохо орошын 100 процентын хэмжээтэйгээр;

б) 1966 оной мүнгэ-эдлэл хэрэгсэл шүүхэ лотерейгээр орохо орошын 25 процентын хэмжээтэйгээр;

в) гүрэнэй страхованиин талаар: колхозуудай, кооперативна ба нийтын эмхинүүдэй талаар орохо орошын 10 процентын хэмжээтэйгээр, хүн зоной түлбэриин талаар (бэеэ мүнхэлһэн удаан болзорой страхованиһаа бэшэн) орохо орошын 50 процентын хэмжээтэйгээр.

1966 он дотор Буряадай АССР-эй республиканска бюджедэй мүнгэнһөө бюджедүүдтэ үгтэхэнь:

Баргажанай аймагай	—930 мянган түхэриг,
Баунтын аймагай	—1230 мянган түхэриг,
Бэшүүрэй аймагай	—820 мянган түхэриг,
Зэдын аймагай	—700 мянган түхэриг,
Яруунын аймагай	—700 мянган түхэриг,
Захааминай аймагай	—1380 мянган түхэриг,
Хяагтын аймагай	—1950 мянган түхэриг,
Мухар-Шэбэрэй аймагай	—750 мянган түхэриг,
Ахын аймагай	—470 мянган түхэриг,
Прибайкальска аймагай	—700 мянган түхэриг,
Хойто-Байгалай аймагай	—980 мянган түхэриг,
Түнхэнэй аймагай	—1120 мянган түхэриг,
Хориин аймагай	—1350 мянган түхэриг—

Буряадай АССР-эй арадай ажахые 1966 ондо хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбөөр хараалагдаһан хэмжээ ябуулгануудые хангахын тула үгтэхэ.

Статья 9. Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ даалгаха гэбэл:

а) «Промышленностине хүтэлбэрилдэг зургаануудай эмхидэл байгууламжые хубилгаха, гүрэнэй захиргаанай бусад зарим зургаануудые шэнэдхэн эмхидхэхэ тухай» СССР-эй 1965 оной октябриин 2-ой Хуулиин үндэһөөр Буряадай АССР-эй 1966 оной гүрэнэй бюджедтэ тододхолгонуудые хэхэ, энээнтэй зохилдуулан аймагуудай ба Улаан-Үдэ хотын 1966 оной бюджедүүдэй олзо ба гаргашануудые, Буряадай АССР-эй министерствэнүүд болон алган зургаануудай 1966 оной финансын согсолмол түсэбүүд ба сметэнүүдтэ хубилалтануудые оруулха;

б) Буряадай АССР-эй 1966 оной гүрэнэй бюджет тушаа Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй заседани дээрэ депутадуудай хэлэһэн, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Бюджетнэ комиссиин тобшолол дотор найруулагдаһан дурадхалнууд, ажаглалтануудые хаража үзэхэ, мүн Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй баталһан Буряадай АССР-эй арадай ажахые 1966 ондо хүгжөөхэ түсэбтэй зохилдуулан, аймагуудай ба Улаан-Үдэ хотын бюджедүүдтэ, Буряадай АССР-эй министерствэнүүд болон управленинүүдэй финансын түсэбүүд, согсолмол сметэнүүдтэ заһабаринуудые оруулха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь
Л. САБУРОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй Байшан.
1966 оной январиин 8.

СВЁКЛО УРГУУЛДАГ ТҮРҮҮШҮҮЛЫЕ ШАГНАЛГА

Саахарай свёклын ургасые дээшэлүүлгэдэ, тэрэнине бүри элбэгээр абажа, бэлэдхэлгэдэ амжалта туйлаһанайнь түлөө Буряадай АССР-эй свёкло ургуулдаг түрүүшүүлые СССР-эй Верховно Соведэй Президиум 1965 оной декабриин 31-дэ Указ гаргажа, СССР-эй орденууд, медальнуудаар шагнаа.

ЛЕНИНЭЙ ОРДЕНООР

Павлов Евсей Макаровичые —Бэшүүрэй аймагай XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой звеньевой.

АЖАЛАЙ УЛААН ТУГАЙ ОРДЕНООР

Котсманова Валентина Ивановна — Хяагтын аймагай «Родина» колхозой звеньевой.

«ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ТЭМДЭГ» ОРДЕНООР

Исаева Фаина Калистратовнае — Бэшүүрэй аймагай XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

Слепнев Евлампий Афанасьевичые — Бэшүүрэй аймагай XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой звеньевой.

«АЖАЛАЙ ГАБЬЯАГАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

Агафонова Надежда Иннокентьевна — Хяагтын аймагай «Родина» колхозой звеньевой.

Афанасьева Анна Куприяновнае — Бэшүүрэй аймагай XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

«АЖАЛДАА ШАЛГАРҺАНАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

Казанцев Иван Степановичые — Бэшүүрэй аймагай XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой агроном.

Петрова Октябрина Минаевнае — Бэшүүрэй аймагай XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

Шубина Акулина Романовнае — Бэшүүрэй аймагай «Победа» колхозой колхозница.

(ТАСС).

Улаан-Үдын сэмбын фабрикын коллектив шэнэ жэлые амжалтатайгаар угтаад, КПСС-эй XXIII съездын хүндэлэлдэ дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ оролсонхой. Зураг дээрэ: эрхим орёогшод (зүүн гарhаа) Е. Фомина А. Гагарина хоёр ажал дээрээ.
Ф. СОРОКИНОЙ фото.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

НҮЛӨӨНЬ ЕХЭ, ҮРЭ ДҮН hАЙН

Улаан-Үдын вагонно депогой вагон-хабсаралгын цех үни удаан сагта гээгдэжэ, түсэб даабаряа ходо дүүргэдэггүй гэжэ тоологдодог hэн. Зүгөөр энэ цех яахадаа игэжэ гээгдэнэб, ушар шалтагааниинь юун гээшэб гэжэ элирхэйлхые энээнэй урда тээ ёhoop оролдодоггүй байгаа. КПСС-эй ЦК-гай сентябриин Пленумэй hүүлээр түмэр замай Улаан-Үдын отделениин предприятинуудай партийна организацинууд үйлэдбэриин арга боломжонуудые элирүүлхэ, экономикоёо hайжаруулха талаар горитой хүдэлмэри эмхидхээ, хэмжээ ябуулгануудые хараалаа hэн.

Энээнтэй дашарамдуулан, вагонно депогой партийна организаци вагон-хабсаралгын цехэй хүдэлмэриие нарин нягтаар шалгажа, шэнжэлжэ үзэбэ. Энэ хүдэлмэридэ коммунистнууд үйлэдбэриин командирнуудтай суг хабаадаба. Гол шалтагаануудынь юун байгааб гэхэдэ, энэ цехые хангадаг бусад цехүүд заhабаридa хэрэгтэй болохо деталь болон запасной частьнуудые саг соонь үгэдэггүй байба. Тиигэжэ тус цех нэгэ янзаар хүдэлхэ аргагүйдөө. Гадна шадамар бэрхэ мэргэжэлтэд, мастернуудаар хүсэд бүридэгдөөгүй байhан, партийна нүлөөн огто байгаагүй шахуу. Эндэ оройдоол нэгэ коммунист ажалладаг hэн.

Партийна организациин бюро шалгалтын дүнгые зүбшэн хэлсээ. Тиигэхэ зуураа тус цехые hайн мэргэжэлтэдээр хүсэлдүүлхэ эрилтэ предприятиин хүтэлбэриин урда табигдаба. Тэрэшэлэн бусад цехүүдhээ дуршэл шадабаритай коммунист хүдэлмэришэдые энэ цехтэ эльгээхэ гэжэ шиидэбэ. Хараалhан энэ түрүүшын хэмжээнэй эсэстэ вагон-хабсаралгын цехтэ партийна бүлэг байгуулха арга олдобо. Игэжэ партийна бүлэг цехэй хүдэлмэришэдэй дунда ябуулагдаха политическэ хүдэлмэри гартаа абаба. Бүлэгэй коммунистнуудай эдэбхитэй ажал ябуулга үйлэдбэридэ hайн нүлөө үзүүлээгүйдөө арганьгүй ха юм даа.

Запасной частьнуудай таhалдадаг ушарые зайсуулха талаар партийна организаци эмхидхэлэй горитой хүдэлмэри бүтээгээ. Мүнөө вагон хабсарагшад hарын эхинhээ hүүл хүрэтэр нэгэ жэгдээр ажалладаг, түсэбтэ даабаряа дүүргэжэ шададаг болонхой.

Хүдэлмэришэдэй эдэбхи үүсхэлшье бадаранги. Ажал хэрэгэй урагшатай байхада хүнэйшье сэдьхэл бодол баяраар бадардаг гээшэ ааб даа. Цехэй модошо дархашуул тэдэнэй хүдэлмэриин нарядые бүлэг бүлэг хүнүүдтэ даалган, нэгэ доро табихые дурадхаа. Урдань нэгэ ниитэ нарядаар бүлэг хүдэлмэришэд хүдэлхэеэ огто арсадаг байгаа. Мүнөө энэ арга ондоошье мэргэжэлтэй хүдэлмэришэдэй ажалда нэбтэрүүлхэ тушаа бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэгдэнэ.

Партийна бүлэгэй хүдэлмэриин дүй дуршэлhөө

Партийна нүлөөнэй аша үрэ ехэ. Мүнөө энэ цех hарын гү, али декадын hүүлдэ түсэб даабари дүүргэхын түлөө үлүүсэ ехээр шуяялдахаяа, наяралдахаяа болёо. Вагонуудай заhабарида байдаг сагынь нилээд хороотдоо.

Вагонуудай миин байлгые бага болгохо, локомотивуудай сүүдхэ соо аянда ябадаг сагые дээшэлүүлхэ талаар түмэр замай Улаан-Үдын отделениин диспетчерскэ аппарадай партийна бүлэг эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри бэелүүлнэ. Коммунист-диспетчернүүд багахан станцинууд дээгүүр ходо ябажа байдаг, тэндэ буулгагдаха гү, али ашагдаха ашаануудые түргэдхэхэ, тиигэжэ вагонуудай миин байха сагые хороохо хүдэлмэри эмхидхэнэ. Тэндэхи партийна, советскэ органуудта хандахашье саг гарадаг. Вагонуудые миин хиидэ бариdaг зарим нэгэ эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд тушаа хэмжээ абхуулхашье ушар гарадаг.

Диспетчерскэ аппарадай партийна бүлэг ашаглалгын асуудалда хабаатай шухала шухала асуудалнуудые суглаан дээрээ зүбшэн хэлсэжэ байдаг. Вагонуудай дуталдадаг ябадал отделениин хүдэлмэридэ hаад тойбо ушаруулдаг. Тиимэhээ бүлэгэй коммунистнууд вагон бүхэниие хэрэггүйдэ удаан сагта барихагүй гэhэн асуудалда анхаралаа хандуулна. Тус бүлэгэйхидэй эрилтээр энэ асуудал түмэр замай отделениин партийна организациин хамтын суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ.

Вагонуудай байлга нёдондо, урзанданайхиhаа нэгэ часаар хороо. Гадна транзитна вагонууд багахан станцинуудта удаан саг соо байжа, сагаа дэмы барадаг hэн. Энэ асуудал партийна бүлэгэй суглаан дээрэ баhал хаража үзэгдөө. Суглаандаа партийнабэшэ нүхэдөө уридаг. Тэдэнэр коммунистнууд шэнгеэр эдэбхитэйгээр энэ хэлсэлгэдэ хабаададаг шуу. Энэ хөөрэлдөөнэй эсэстэ юун болооб гэхэдэ, декабрь hарада багаханууд станцинууд дээрэ ашаатай вагонуудай зогсолго 50 процентээр хороогдоод байна.

Поездын, локомотивай бригадануудай хэмhээ үлүү сагта ажалладаг ушарые болюулха, саг соонь локомотивуудые заhабарида табиха, элдэб гаргаша хорооxo, экономическа hайн үрэ дүнтэйгөөр ажаллаха гэхэ мэтын шухала удхатай, үйлэдбэридэ сэхэ хабаатай асуудалнууд диспетчерскэ аппарадай партийна бүлэгэй үдэр бүриинь анхаралда абтанхай, зүб шиидхэбэреэ олохо байдаг. Иимэл хадаа партийна бүлэг бүхы отделени доторoo эгээл hайнуудай тоодо ородог. Энэнь тон зүб.

М. САВЕЛЬЕВ.

ХОНИШОН, ШИНИИ ЗОРИЛГО ИИМЭ : **ХОНИН БҮРИhӨӨ—ХУРЬГА!**

ЭГЭЭЛ ХАРЮУСАЛГАТАЙ ХАhА

Шэнэ жэлэй түл абаха тон шухала хаhа саг эхилбэ. Январь hарын түрүүшын арбан хоногто республикымнай колхоз, совхозуудта хори мянгаад хурьгад абтаха зэргэтэй. Бүхы дээрээ үбэлэй hарануудта зургаан зуу мянган шэнэ түл абтахаар хараалагдана. Иимэ олон хони түлжүүлжэ, бүрин бүтэноор ондо оруулха гээшэмнай угаа харюусалгатай хэрэг.

Республикымнай хонишод ажал хэрэгээ hайнаар эмхидхэжэ, хонин hүрэгөө зүбөөр харууhалжа, үнгэрэгшэ жэлдэ 1964 оной хиhoo аяар зуу мянган хурьга үлүүе түлжүүлжэ, горитойхон амжалта туйлаа. Энэ үедэ түрүү хонишоднайшье хоёр дахин олошороо.

Гэбэшье дутуу дунданууднай үшөөл олон байhаар. Бүхы арга боломжоёо гүйсэд зүбөөр хэрэглээгүй дээрэhээмнай зуун эхэ хонин бүхэнэй 27-ниинь элдэб шалтагаанhаа түл үгөөгүй. Энээн тухай хонишод өөhэдөөшье hайн мэдэхэ байха.

Нютаг нютагта хонишод өөhэд өөhэдынгөө дуршэлөөр түл абадаг болонхой. Жэшээнь, Хориин аймагай хонишод ехэнхидээ пеэшэнтэй, дулаан хашаада нарай хурьгадаа тэжээдэг заншалтай. Тиихэдэ Зэдэдэ түлигдэдэггүй байрада шэнэ түл абадаг юм. Ондо ондоо арга байдалда абтаhан хурьгадынь ехэ илгаагүй, адлирхуул үдэдэг. Эдэ нютагуудай хонишод зуун хонин бүриhөө хурьга абаха талаар ана-мана үрэ дүнтэй. 1965 ондо зуун хонинhoo 95-haa дээшэ түл абаhан хонишодойшье тоо аб адли.

Гэбэшье түл абалгын үедэ бүхы хонишодто, мэргэжэлтэдтэ, колхоз, совхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ нэгэн адли эрилтэ табигдаха ёhoтой. Юуб гэхэдэ, эхэ хонин бүхэн жэлдээ нэгэ түл үгэнэ ха юм. Гансал муугаар харууhалжа эдеэлүүлhэнhээ боложо, жэлдээ 70—80 хурьган зуун хонинhoo абтана. Заримдаа хаража байхада, адлирхуул үбhэ тэжээлтэй отаранууд аад, түл абахадаа ехэ ялгардаг. Зүгөөр даахан ажалдаа ханамжатайгаар, эзэн ёhoop хандаhан хонишониинь зуун хонинhoo 100-haa дээшэ хурьга абаха, нүгөөдэнь — оройдоол хахадынь түлжүүлхэ. Эндэ эдеэлүүлгэhээ гадна, харюусалгатайгаар харууhалха гээшэ нэгэ шалтагааниинь болоно гэжэ элирнэ.

Нарай хурьгад шиигүй, хүйтэ абахаар бэшэ байрада байхадаа түргэн тэнжэдэг, үбшэ хамшагта дайрагдадаггүй гэжэ мэдээжэ. Дулаан байрада үдэhэн хурьгадай ноохониинь hайн, ехэл өөдэргэнүүд байдаг. Тиимэhээ хурьгадай байра зунай сагта заhаха, дулаалха шухала хэрэг болоно.

Үнгэрэгшэ жэлдэ Улаан-Үдын аймагай колхозууд хонидойнгоо байрада түсхай температурна режим байгуулха шэнэ түхэлэй вентиляци хэрэглэhэн юм. Тэрэнэй ашаар хонидой байдаг газар хододоо хуурай, шиг нойтогүй байлгагдадаг болоо. Урдандаа иимэ вентиляциин хэрэглэгдэдэггүй байхада, хонидойнь байрын сонхо, хүшалтада сагаан сэн хүрэшэдэг бэлэй. Энэ аргын туhатай байhан тухай hаяхан болоhон республикын хонишодой зүблөөн дээрэ Улаан-Үдын управлениин главна зоотехник нүхэр Черниговский дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэhэн байна. Суглаанда хабаадалсаhан мэргэжэлтэд болон хонишод иимэ вентиляцида үндэр сэгнэлтэ үгэжэ, ажал дээрээ хэрэглэхээр хэлсээ.

Хонишод бүхэн шэнэ түл абахаhаа урид хурьгадайнгаа байра сэбэрлэхэ, сагаадахаяа мартаха ёhoгүй. Мүн хурьгадаа хааха хаалга, эдеэлүүлхэ тэбшэ, дэбдихэ хохир, hолоомо бэлдэхэ зэргэтэй.

Зарим газарта залуу, hаял хүдэлжэ эхилhэн хонишод хурьгалха болоhон хонидоо бэлшээридэ гаргажа хээрэ түрүүлээд, сумаа соо хэдэн час ябуулжа, хүйтэ абхуулдаг ушарнууд дайралдадаг. Тиигэхэгүйнь тула түрэхэ болоhон хонидоо илгажа, дуршэлтэй нүхэдтэ даалгаха хэрэгтэй.

Доторой үбшэнhөө хурьгад жэл бүхэндэ олоороо гарзада ороно. Энэнь юун дээрэhээб гэхэдэ, нялха хурьгадаа саг болзоротонь зүбөөр эдеэлүүлээгүй дээрэhээ болоно гэжэ hанагдана. hая гараhан хурьгад 2 час болоод лэ эхээе хүхэхэ зэргэтэй. Теэд зарим хонишод 5—6 час боложо, үлдэшэhэн хурьгадаа үлүү гараса эдеэлүүлнэ. Иимээр харууhалхада залуу мал үбдэнгүй яахаб! Саг соонь, удаан болгонгүй нарай хурьгадые хооллуулхада, ажахыдамнай элүүр hайн түл абтаха болоно.

Хурьгадые тэнжээлгэдэ эхын hүн угаа ехэ ашатай. Эхээе хүхэжэ садаад ябаhан хурьган түрүүшын hара хахадта ондоо хоол эдиншьегүй байхадаа хамаагүй. Эхээе хүхэхэдөө дутуу садаhан хурьгад өөдэлдэггүй, үбшэ хамшагта бэлээр дайрагдадаг юм. Иимэ түл абарха, эмнэлхэ гээшэнь угаа бэрхэтэй. Тиимэhээ хонин hүрэгые үбhэ тэжээлээр дүүрэн хангаха гээшэ тон шухала асуудал болоно. Колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд хонидые шэмэтэ тэжээлээр хангаха хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулха ёhoтой. Мүн хонидто туhатай элдэб витамин элбэгтэй нарhанай мүшэр отара бүхэндэ элбэгээр бэлдэгдэбэл бүри hайн hэн.

Шэнэ түл абалгын үедэ отара бүхэндэ зоотехническэ тоо бүридхэл наринаар табигдаха байгаад, зарим нютагта тоогдодоггүй байhан зангаараа. Гараhан хурьгад булта тэмдэглэгдэнэгүй. Энээн дээрэhээ жэлэй hүүлдэ бүхы хонидой арбаад процентнь hубайрhан байшадаг. Үнэн дээрээ ажалдаа хайша хэрэгээр хандадаг хонишод гарзалhан хурьгаяа тэмдэглүүлнэгүй. Түрэhэн хонид «hубайрhанда» тоологдоно.

Зооветеринарна бүхы эрилтэнүүдые наринаар сахяад, ажал хэрэгтээ ханамжатайгаар хандабал, республикымнай хонишод табан жэлэй түрүүшын жэлдэ — 1966 ондо шэнэ шэнэ амжалталаха байха.

П. ОВЧИННИКОВ.
Хүдөө ажахын министерствын ахалагша зоотехник.

> ■ *Энэ үбэлдөө республикымнай ажахынуудта 600 мянга шахуу хурьгад абтаха.*
>
> ■ *Түл абалгын үедэ Улаан-Үдын аймагай колхозуудта түрүү арганууд урагшатайгаар хэрэглэгдэнэ.*
>
> ■ **Нарай хурьгадые гарза хоролтодо оруулхагүйн тула hайнаар түлжүүлхэ, үбшэн hөө hэргылхэ шухала.**

СССР-эй Арадай хиналтын комитедтэ

АЛМАХА АРЬБАЛХА ГЭЭШЭ АРАДАЙ ХИНАГШАДАЙ АЖАЛ ЯБУУЛГЫН ШУХАЛЫН ШУХАЛА ФРОНТ МҮН

Алмаха арьбалха, гамнаха химгадаха талаар Москва болон Ленинградай промышленна түрүү предприятинуудай патриотическа үүсхэл гаргаhантай дашарамдуулан, арадай хиналтын комитедүүд болон бүлэгүүдэй дүүргэхэ зорилгонууд тухай СССР-эй Арадай хиналтын комитет тогтоол гаргаа.

Предприятинуудта, барилгануудта, колхоз, совхозууд болон эмхи зургаануудта алмалта арьбалалга болон гамналга химгадалга хэхын түлөө тэмсэлдэ дайшалхы ёhoop оролсохыень арадай хиналтын органуудые, партиин эдэбхитэй туhалагшад бологшо бүхы олон түмэн арадай хинагшадые комитет уялгалаа. Металл, барилгын материал, электрын болон дулаанай элшэ хүсэ, түлишэ арьбалха алмахын түлөө тэмсэхэ талаар Москва болон Ленинград городуудай, Украинын, Казахстанай, Латвиин, Грузиин, бусад республикануудай Арадай хиналтын комитедүүд болон бүлэгүүдэй хүдэлмэриин hайн дүй дуршэл хадаа алмаха арьбалхын, гамнаха химгадахын түлөө тэмсэлдэ арадай бүхы хинагшадые үргэн олониитэ хүдэлмэришэд, колхознигууд, инженер, технигүүд болон алба хаагшадые хабаадуулаад байбал, ямар ехэ юумэ хэжэ болохоб гэжэ харуулжа үгэнэ гээд тогтоол соо хэлэгдэнэ.

«Металл болон материалнуудые алмаха, арьбалха, тэрээгээр нэмэлтэ продукци гаргаха талаар Москвагай, Ленинградай промышленна түрүү предприятинуудай үүсхэл тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолые арадай бүхы хинагшадта тайлбарилхыень, ябуулга хэхэ тодорхой түсэб хараалан зохёолгодонь арадай хиналтын бүлэг бүхэндэ туhалхыень, эдэбхитэдтэ захяа заабари үгэхыень Арадай хиналтын комитедүүдтэ дурадхагдаа.

Арадай хиналтын бүлэгүүд болон комитедүүд хадаа хүдэлмэриин хүсэ, материальна нөөсэ, мүнгэ зөөри алмаха арьбалха талаар парти, правительствын заабаринуудые дүүргэлтэ болголгын хойноhoo хинаха, энэ талаар элирүүлэгдэhэн дутуу дундануудые зайсуулгадань партийна, советскэ болон ажахын организацинуудта үрэ ехэтэй туhаламжа үзүүлхэ зэргэтэй. Тиихэдээ дутуунуудые, тэрэнэй гараhан шалтагаануудые хаhа саг соонь элирүүлхэhээ гадна, материальна нөөсэнүүдэй болон мүнгэ зөөриин үригдэдэг бүхы замуудые түргэнөөр хааха хэрэгтэй.

Килограмм металл, нефть, ороohон бүхэн, киловатт-час элшэ хүсэн бүхэн, хүдэлмэриин сагай минута бүхэн, гүрэнэй түхэриг бүхэн совет хүндэ ехэ үнэтэй гэжэ арадай хинагшад hанажа ябаха ёhoтой гээд тогтоол соо заагдана. Эгээл иимэhээ алмаха арьбалхын түлөө оролдосотой шанга тэмсэл манай асари ехэ ажахын бүхы участогууд болон hалбаринуудта хэгдэхэ ёhoтой. Арадай хинагшад хадаа арад зоной зөөридэ гамтайгаар хандалгын үльгэр жэшээ өөhэдөө харуулха, эзэн бусаар хандаха, бардамлан мунайдаха баримтануудта эбсэшэгүй байха, ниитэ гүрэнэй аша туhые наринаар харан сахиха зэргэтэй.

Алмаха арьбалхын, гамнаха химгадахын түлөө тэмсэхэдээ хамагай түрүүндэ иимэ асуудалнуудта гол анхаралаа хандуулха шухала:

— металл, материалнуудай бүридхэлые, хадагалалгые болон хэрэглэлгые гуримшуулга, тэдэниие гаргашалха талаар техническэ талаараа үндэhэлэн баримталагдаhан түрүү, hайн нормонуудые нэбтэрүүлгэ, нормоhoo гадуур байгуулагдадаг нөөсэнүүдые хороолго;

— хии гаргашануудые, элдэб эсын гарзанууд болон голодоhые үсөөрүүлгэ, үйлэдбэриин үлэгдэлнүүдые бодолтойгоор ашаглан хэрэглэлгэ;

— түхеэрэлгэ, машина, механизмуудые эрхим hайнаар ашаглалга, тодхогдоогүй түхеэрэлгэнүүдые түргэнөөр хүдэлгэн ашаглалга;

— машина, механизм, приборнуудай техническэ хэмжээе, найдамтай байлгые болон ашаглагдаха болзорые дээшэлүүлгэ, гаргаhан продукциин шанар hайжаруулга;

— алба захиргаанай аппарадые сомордохуулан үсөөрүүлгэ, гаргашыень бага болголго.

Металл болон материалнуудые гамтайгаар гаргашалха, тэрээгээр түсэбhөө гадуур продукци гаргаха талаар участогуудта, цехүүдтэ, предприятинуудта эмхидхэлэй-техническэ хэмжээ ябуулгануудые хараалан зохёожо бэелүүлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсахыень, тэдэнэй дүүргэлтын хойноhoo хододоо хинажа байхыень комитедүүд болон бүлэгүүдтэ дурадхагдаа. Түрүү дүй дуршэлые, наука, техникын туйлалтануудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ асуудалнуудта бүри ехээр анхарал хандуулха, арадай зооридэ гамтайгаар хандаха талаар ажалшадай гаргаhан үүсхэлые али болохоор дэмжэхэ хэрэгтэй.

Хиналтын үрэ ехэтэй байхын тулада арадай хиналтын комитедүүд болон бүлэгүүд бүхы шухала хэмжээнүүдые абаха уялгатай. Шалгалтануудай, рейднүүдэй, харалгануудай заседанинуд болон зүблөөнүүдэй тоо бэшэ, харин туйлагдаhан бодото үрэ дүнгүүд тэдэнэй ажал ябуулгын гол удхань болохо байна. Тиихэдээ алмаха арьбалха, гамнаха химгадаха гээшэ богонихон саг соо үнгэргэhэн кампани бэшэ, харин үдэр бүри бэелүүлэгдэхэ зорилго болоно гэжэ hанажа ябаха хэрэг шухала.

Алмаха арьбалха, гамнаха химгадаха талаар партийна организацинуудта туhалха хүдэлмэри хэхэдээ, үйлэдбэриин арга боломжонуудые элирүүлхэ олониитын рейднүүдэй, харалганууд болон шалгалтануудай дүй дуршэлые; профсоюзна болон комсомольско организацинуудтай, хэблэлэй органуудтай хамтадаа хэгдэдэг хүдэлмэриин элдэб түхэл маягуудые хэрэглэхэ; хиналта хэхэ хэрэгтэ мэргэжэлтэд, шэнэ юумэ үүсхэгшэд, эрдэмтэд болон ажалшадай зохёохы нэгэдэлнүүдые үргэнөөр хабаадуулха хэрэгтэй. Арадай хиналтын республиканска, хизаарай, областиин, городой болон районуудай комитедүүд хадаа алмаха арьбалха, гамнаха химгадаха талаар арадай хинагшадай хүдэлмэриин hайн дүй дуршэлые хододоо шэнжэлхэ, согсолхо, дэлгэрүүлхэ, тэдэндэ туhаламжа болон дэмжэлгэ саг үргэлжэ үзүүлхэ ёhoтой.

Алмаха арьбалхын, гамнаха химгадахын түлөө тэмсэл хэхэдээ, шууд сэхэ, эрилтэ ехэтэй байха, арадай баялигые үриhэн баримтануудта эбсэшэгүйгөөр хандаха, эзэн бусаар хандадаг, бардамлан мунайдадаг хүнүүдые олониитын зүгhөө шоо үзэдэг оршон байдал бии болгохо шухала.

Алмаха арьбалхын, гамнаха химгадахын түлөө ажалшадай ниитэ тэмсэлдэ комитедүүд болон бүлэгүүдэй эдэбхитэйгээр хабаадалга хиналтада үргэн олониитые хабаадуулха талаар шухала хэмжээн боложо үгэхэ, хиналтын нүлөөе дээшэлүүлгэдэ туhалха байна.

Алмаха арьбалхын, гамнаха химгадахын түлөө добтолгодо комитедүүд болон бүлэгүүд, бүхы арадай хинагшад бодото hайнаар хабаадан оролсохо гэжэ этигэжэ байhанаа СССР-эй Арадай хиналтын комитет элирхэйлэн мэдүүлнэ. Тэдэнэй хүдэлмэриин ашаар алмагдаhан металл, материалнууд болон бусад эд зөөри, мүнгэ алтан манай ороной экономикые саашадань бэхижүүлхын түлөө бүгэдэ арадай тэмсэлдэ эрхим туhа нэмэри, Советскэ Союзай Коммунис партиин XXIII съездэ зорюулагдаха бэлэгүүдэй нэгэн болог лэ.

Республикын хонишодой зүблөөнэй hүүлээр

НЭГЭМНАЙШЬЕ БУ ГЭЭГДЭГ ЛЭ!

Тээсгэн Улаан-Үдэ ошожо, республикын түрүү хонишодой зүблөөндэ хабаадаhан, партиин обкомой, Министрнүүдэй Соведэй шагнал хайрада хүртэhэн байнаб. Тэндэ нютаг нютагай олон түрүүшүүлтэй ушаржа, ажал хэрэг тухайгаа хөөрэлдэhэн, сэдьхэл зүрхөө ханаhанби.

Зүблөөнэй үедэ Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозой хонишон Николай Гомбоевтой уулзажа, урдын танил хадаа, ехэл баяртайгаар зугаалаабди. Юуб гэхэдэ, бидэ хоёр үнгэрhэн жэлэй декабрь hарада Москва хото хамта ошожо, СССР-эй арадай ажахын туйлалтануудай выставкэ хаража ерээ hэмди. Тиихэдээ шэнэ жэлдэ хоюулаа хоорондоо мүрысэхэ, ажал тухайгаа бэе бэедээ дуулгалсажа байха гэжэ хэлсээ бэлэйбди.

Мүнөө манай отарынхид 580 хонитой үбэлжэжэ байна. Зуу гаран хурьган абтажа, түл абалгын халуун хаhа ерэбэ. Үнгэрhэн жэл ган гасуур байгаашье hаань, хонидоо ойн соорхойгоор, шугы соогуур адуулжа, мүн бэлшээреэ hэлгэжэ, үhалжа байжа хонидоо таргалуулжа шадаа hэмди. Тиихэдэ сабшалангаа үhалжа, утэгжүүлжэ, өөhэдын хүсөөр 300 центнер үбhэн абтаа hэн. Гадна 400 центнер зелёнко бии. Декабрь hараhaa захалжа хонидтоо тарна талханай зүйл үгэнэбди. Зүгөөр hолоомон бага. Октябрь, ноябрь hарануудта дулаан байжа, 60 гаран центнер үбhэн, hолоомон алмагдаа.

Хэды иимэ бэрхэшээлтэй байбашье, бидэнэр малаа hайнаар харууhалха, хони, хурьгадтаа бүлеэн үhа уулгаха, минеральна тэжээлээр таhалдуулхагүй гэжэ оролдонобди. Тиигэжэ энэ жэл нёдондонойхиhoo дутуугүй, хонин бүриhөө хурьга, 3 килограмм ноohо абаха хүсэлтэйбди. Абахашьебди.

Республикын түрүү хонишодой зүблөөн дээрэ шагнажа hууxада, хонин ажал эрхилхэ талаар бии байгаа арга боломжонуудаа хүсэд хэрэглэжэ шададанагүй гэжэ ойлгохоор. Нютаг нютагта олохон хонишод тон үсөөн түл абана, хурьгадаа олоор гарзалуулна, хонидоо hубайруулна. Энээниие ямар нэгэн шалтагаанаар сагааруулхын аргагүй. Имагтал зарим нэгэн хүнүүд ажалдаа хайша хэрэгээр хандана, нүгөө заримаиинь дуршэл багатай байжа, хүдэлмэридөө ядардаг ушар бии.

Энэ талаар дуршэл багатай хонишодто үнинэй ажаллажа байhан хүнүүд туhа хүргэжэ болохо бшуу. Би хонин ажалда хүдэлhөөр 16 жэл болооб. Энэ үедөө нилээд дуршэл оложо, hаяын жэлнүүдтэл хонин бүриhөө хурьга түлжүүлжэ захалааб.

Урда жэлнүүдтэ ямар алдуу эндүү гарадаг байгааб? Сэхыень хэлэхэдэ, зундаа хонидоо hайса таргалуулжа бирадаггүй hэмди. Тамир hулатай хонидые үрэжүүлхэдэ, бүхыдөө хээлитэдэггүй байгаа гэжэ hананаб. hаяын жэлнүүдтэ манай бригадир, ахалагша хонишон Ойдоп Тагаровай дуршэл халан абажа, хонидоо зун, намарай сагта hайнаар бэлшээхэ гэжэ оролдообди. Юрэдөөл зундаа үүр сайраха үеэр хониднай хорёоhoo гараhан байдаг.

Нүгөө талаараа, нялха хурьгадые байлгаха дулаан hайн байрагүй байжа, хурьгадые гарзада оруулагша hэмди. hүүлэй жэлнүүдтэ нялха хурьгаднай эхэтээ дулаан, хуурай, hаруул байрада байлгагдадаг болонхой. Энээнэйл ашаар нёдондо 584 эхэ хонинhoo 620 хурьга түлжүүлжэ, тус бүриень дунда зэргээр 20 килограммтайгаар колхоздоо тушаагаабди.

Гэхэ зуура, хони хурьгадые тогтоогдомол болзортонь эдеэлүүлхэ, адуулха, үhалха гээшэ ехэ удха шанартай. Хурьган эхээе олонгүй байжа, нэгэ үдэр соо эдеэлэнгүй үлэбэл, хожом гэнтэ ехээр эдихэдээ үбшэлжэшье болохо бшуу. Тиимэhээ бидэ хонишод өөhэдөө хурьгадай хойноhoo ажаглажа, хэрбээ сакманщигуудай дуршэл багатай байбал, тэдэнэртэ ондоо хүдэлмэри хүүлээд, хурьгадаа өөhэдөө харууhалдаг байнабди.

Мухар-Шэбэрэй аймагай «Знамя Ленина» колхозой хонишон Балдан-Доржо Бадмаевай уряа дурадхалаар хонишод бэе бэедээ ябалсажа, түл абалгын урда тээ хүдэлмэриингөө дутуу дундануудые нилээд усадхаhан байна. Мүнөө түл абалгын түлэг дунда отараяа орхижо, часшье холодохонь бэрхэтэй. Ушар иимэhээ өөhэдынгөө дүй дуршэлые газетээр дамжуулан абалсаял гэжэ хэлэхэ байнаб.

Түрэл партиингаа XXIII съездын хүндэлэлдэ хэзээ хэзээнэйхиhээ оролдосотойгоор ажаллажа, нэгэшье хурьга гарзада оруулхагүйбди. Буряад ороной хонишод бултадаа шэнэ жэлдэ амжалта туйлаhай, хонин бүриhөө хурьга абажа түлжүүлhэй гэжэ хүсэнэб. Энэмнай бидэ хонишодойл гарта ха юм.

С. СОЙЖИНОВ,
Хориин аймагай Анаагай совхозой ахалагша хонишон.

ВИТАМИН БҮТЭЭДЭГ ШЭНЭ ЗАВОД

Энэ жэлэй энэ hара соо Улаан-Үдэдэ витамин хэдэг завод ашаглалгада үгтэхэнь. Энэмнай манай Эхэ орон дотор витамин бүтээдэг эгээл ехэ предприятинуудай нэгэн болохо юм. Завод хадаа нютагай жэмэс—шасарганые хэрэглэхэ юм. Предприяти дээрэ шасарганаhaa элдэб янзын ундан, тоhон бэлэдхэгдэхэ.

Мүнөө үедэ заводой монтажна түхеэрэлгэ дүүрэжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Росторгмонтаж» гэжэ заhабарилгын монтажна комбинадай монтажнигуудай бригадир Е. Крапивин К. Бальбуров хоёр хүдэлмэри дээрээ.

А. ИСТОМИНОЙ фото.

Улаан-Үдын телеательегэй залуу инженер Александр Багаев эрхим һайн ажалаараа үнинэй алдаршаһан, сугтаа ажалладаг үетэн нүхэдэйнгөө дунда нэрэ хүндэтэй болоһон юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: залуу инженер А. Багаев ажалдаа.

А. ИСТОМИНОЙ фото.

СЕМЁН МАХУТОВАЙ НЭГЭ ҮДЭР

I.

Гэр соонь хон-жэн. Гансал ууган басаганайнь дулаахан хүнжэл сооховоо амтатайханаар хурхирха абяан дуулдана. Оёоргүй огторгойн оройһоо ониб-аниб ялалзаһан долоон үбгэдшье унтари тээшээ хэлтэлзэнхэй. Теэд бишыхан Леночкын аба үшөө орондоо орохо хэбэргүй, елэгэр сагаан саарһан дээгүүр шугам түйлгэжэ, орёо хүшэр чертёж зуража тухашарна.

Үрдихэ хэрэгтэй. Байтараа басаганиинь һэрижэ, абадаа амар заяа үзүүлхэгүй бшуу. Угайдхадаа үбэлэйнь шалгалта дүтэлшөө. Эрхим бэлэдхэлтэйгээр шалгалтадаа ерэхэдэнь яһала зохид ха юм. «Үшөө хэдыхэн хуудаһа уншаадхихагүй даа» гэжэ байгаад, аудиториин үүдэндэ һалганажа байхагүйн тула Леночкын аба, Семен Махутов, мүнөө орёо хүшэр чертёж дээрэ бодолгото болон һууна.

«һураһан далай, һураагүй балай». Энээниие Семен һайн мэдэдэг. Арбадахиие дүүргэмсээрээ колхоздо ажаллаһан. һүүлээрнь сэрэгэй албанда ябалсаһан. Үшөө саашадаа?.. Улаан-Үдын ТЭЦ-эй хүдэлмэришэн-слесарь, технологическа институдай студент-заочник, тиигээд... бишыхан Леночкын эсэгэ.

Тиигэжэ байтарнь һамганиинь, Зинань, ажалһаа ерээд, һуняан байжа унтажа хэбтэһэн басаганайнгаа нойтые һэмээхэнээр хуурайлхатайгаа хамта:

— Үнеөхил занятидаа бэлдэжэ байна гүш даа, баарһамни. Үглөөгүүр гү, али үдэшөөр бэлдэхээ ягаабши даа,—гэжэ зөөлэхэнөөр хандаба.

— Өөрөө һайн мэдэнэ ха юмши. Сүлөөтэй саг намда үгы бшуу. Үглөөгүүр ажалдаа ярахаш, үдэшэниинь лекцидээ ошохош. Лекцидэ байлсаагүйдэ баһа аргагүй.

Зүб даа. Үнэхөөрөөшье тэрээндэ сүлөөтэй саг байдаггүй шахуу. Үетэн нүхэдһөө дутангүй һуралсаад, мэргэжэлтэй болохо гэжэ хэн эрмэлзэдэггүй гээшэб. Урдань һамганиинь, Зинань, мүн баһа иигэжэ һураһан юм. Мүнөө тоогошоноор ажаллана. Ямаршье мэргэжэл ульгам бэлэхэнээр дабагдадаггүй, гарта ороод орхидоггүй бэзэ. Ажалһаа һамшангүй һуража олоһон мэргэжэлээ хүн бүхэн юунһээшье үлүүгээр сэгнэдэг. Теэд мүнөө?.. Мүнөө Семен Махутов орёо хүшэр чертёж зурана. Сагаан саарһа миинтэ ерээлнэ бэшэ. Энэнь саашанхи ажалайнь харгы замда хэрэгтэй болохо.

II.

Комбинезон үмдэһэн, бархагар томо брезент бээлэй бариһан Семен Махутовай ажалдаа ерэхэдэнь:

— Нүхэр, нэгэ айлайда ошохо болоод байнаш. Түмэр соргонь бүглэгдөөд, халуун уһаниинь урдахаяа болинхой. Тэрэнииень заһалши даа,—гэжэ даажа ябаһан нүхэрынь дурадхаба.

Яахаб. Ошохол хэрэгтэй. Үнэхөөрөөшье тэрэ айлда уһанайнь батарей бүтүүршоод, уһаниинь гарахаяа болиһон байгаа. Тэрэ аржагар хабһатай батарейень үе уеэрнь задалаад, яһала анхаралтайгаар шагаан байжа шалгаба. һүүлэй һүүлдэ шалтагааниинь олдоод, тэрэнээ һөөргэнь суглуулжа оробо. Уданшьегүй халуун уһан нарин соргоор холшогоноод, хүйтэрһэн гэрые дулаасуулан урдаба. Зэр зэмсэгүүдээ хум-хам суглуулаад, гэртээ арилхаяа түхеэрхэдэнь, гэрэй эзэн һамган урдаһаань енеэбхилэн татаад:

— һайн бэлэйт. Байза, залуу нүхэр, нэрэтнай хэн бэ? Гэрыемнай дулаан болгобот,—гэжэ нялууханаар ялтаганан байжа хэлэхэтэйгээ хамта, гурбан түхэриг һарбайба:—Ажалайтнай хүлһэн. Үхибүүдтээ конфетэ абажа үгөөрэйгты.

— Яагаабта, юу хэжэ байнабта! Ойлгоногүйб. Нюугты тэрэнээ саашань,—гэжэ залуу слесарь гайхахын ехээр гайхаба.

— Али хатууханиие бариха дуратай гүт? Аягалхамни гү, аа?—гээд гэрэй эзэн һалаба һандабагүй.

— Яажа байнабта? Би архи баридаггүйлби. Баяртай! — гэжэ дуутараад, бушуухан гаража ошоо бэлэй. Харин богоһо алхаха зуурандань хойноһоонь иигэжэ хашхараа һэн:—Гайхалтай! Слесарьнүүд Та шэнги бэшэл юм һэн. һарбайһыем абаад, аягалһыем залгяад гарагша һэн даа.

Семен Махутов тэрэ айлһаа ехэ гомдонги арилбашье, хүнүүд бултадаа иимэрхүү бэшэ ха юм гэжэ һанаагаа заһаха гэжэ оролдоо бэлэй.

III.

Басаганайнгаа хойноһоо гүйхэ хэрэгтэй. Тиигээд институдаа ошохо. Залуу бүлэ Семен Зина хоёрой ууган басаган мүнөө яслида, саадташье ябаадүй. Һаһаниинь үшөөл бага. Тэдэнэр басагаяа хүршэ айлайнгаа нэгэ хүгшөөдэйдэ орхёод, ажалдаа ошодог юм. Яахабши.

Абынгаа ерэмсээр бишыхан Леночка гарнуудаа урагшань һарбагашуулан, үнөөхи хүгшөөдэйгөө хэрэгсээхээе болёод, енеэбхилжэ байһан эсэгэ тээшээ дүгташаа һэн...

Ажал, һургуули, аба хүнэй анхарал—иимэл һэн даа, Семен Махутовай нэгэ үдэр. Теэд үнөөхи орёо хүшэр чертёжыень мартаха хэрэггүй. Хоёр жэлһээ, би найданаб, тэрэ инженер-механигай диплом абажа, саашанхи ажалдаа үнөөхи чертёжоо хэрэглэхэл байха.

М. ОСОДОЕВ.

БАСАГАН

Залуухан басаган
зүрхэнэйм хүбшэргы дайраа...
Зүлгэ ногоон —
миралзатан долгилһон далай.
Зүүдэн соомни
Аляа улаахан
жэмэд гэһэн уралшни —
Ангажа зобоһон
аяншани угтаһан долгин,
Сэлмэг һайхан
сэдьхэл хүлгүүлмэ аягшни
Сээжымни оёорто
Шэнэхэн булаг дэбэрүүлээ.

Цыден-Еши БОЛСОБОЕВ,
Улаан-Үдын хүдөө ажахын институдай студент.

ЭНЭ ХУУДАҺАНДА УНШАГТЫ:

- Ажал һуралсал хоёр тэгшэ.
- Уран шүлэгэй долгин.
- Нүхэдэй үгэ үнэтэй.
- Шэнэ ном тухай.
- Гоё ябаха гээ һаа...

БУРЯАД ҮНЭН
ЗАЛУУШУУЛАЙ КЛУБ
АЯ ГАНГА

ГУРБАДАХИ ХУУДАҺАН

Ямар харгыгаар ябанаш, Анатолий?

Хүнэй ажабайдалда бага, ехэшье алдуу эндүү гаража болодог. Гэнтын ушаралые уридшалан харахын аргагүй. Харин хүн хожомоо алдуугаа мэдэрэн ойлгохо, зүб харгыда орохо аргагай. Орохо ёһотойшье.

Гурбан жэлэй урда тээ Захааминда ажаһуудаг Михаил Б. гэдэг хулгайда оройлдожо, арадай сүүдэй шиидхэбэреэр гурбан жэлээр түрмэдэ ороо һэн. Тиихэдэ Михаил хорин нэгэтэй ябаа. Одоо түрмэдэ ороод һуухадаа хүбүүнэй хорин нэгэ наһаяа ямараар эдлэжэ ябаһанаа хажуу талаһаань шэнжэлэн харахадаа жэхыдэһэниинь хүрөө бэлэй. һэшхэлынь унтажа байһанаа түрүүшынхеэ һэрижэ, сүүдэй шиидхэбэриие зүбөөр ойлгожо, саашаа ажабайдалаа ямараар зохёожо хүн болохо тухайгаа үдэр һүнигүй бодожо эхилһэн юм. Архидаан, хэрэлдээн соогуур үнгэрһэн жэлнүүдынь хабарай хара һүнидэл һанагдаа ха юм. Михаилай заһаржа, зүб харгыда ороходо аха нүхэд аргагүй ехэ туһа хүргэһэн.

Алдуугаа ойлгожо, заһарха тээшээ оролдолго гаргахадань, арадай сүүд хэрэгыень дахин хаража үзөөд, болзорһоонь урид колониһоо гаргажа, хоёр жэлээр СМУ-7-до хүдэлмэри дээрэнь хаража үзэхэ гэжэ шиидэһэн байгаа.

Михаил ажал дээрээ бэеэ һайн талаһаань харуулжа, үшөө нэгэ жэлһээ гэртээ бусаха эрхэ олоһон юм.

— һайнта даа, минии һэшхэлые һэреэжэ, ажабайдалдамни бусааһан нүхэдни, — гэжэ тэрэ хүбүүн үнэн зүрхэнһөө энэ статьягай авторнуудай нэгэндэ бэшээ һэн.

Михаил Б-тэй Мухар-Шэбэрэй аймагай Василий Н. гэгшэ нүхэсэһэн байгаа. Мүнөө Василий баһа гэртээ бусанхай.

Заһарһан, зүб харгыда ороһон хүнүүд тухай хөөрэхэ болоо һаа, жэшээнүүд олон. Теэд энэ харгыда орохонь баһа тиимэ бэлэн бэшэ даа. Гэбэшье зэмэеэ мэдэрхэ, алдуугаа ойлгохо гээшэ түрүүн хүнһөө өөрһөөнь дулдыдана. Бидэнэр хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин гүнзэгы удха шанартайе хараада абангүйгөөр гарахаяа һанана бэшэбди.

Мүнөө Улаан-Үдын заводто Анатолий Танков гэжэ хүбүүн хүдэлмэрилнэ. Энэ хүбүүн һаял хори хүрэжэ ябана. Өөрөө ГПТУ-18-да һуража байтараа гэмтэ хэрэг хэһэнэй түлөө арадай сүүдэр хэһээгдэһэн юм. Колонидо ябахадаа бэеэ һайнаар абажа, гэм зэмэеэ ойлгоо гэжэ тоологдоод, тус заводто хүдэлмэридэ оруулагдаһан байгаа. Теэд Анатолий түрүүшын үдэрһөө эхилээд, ажалайшье, хамтын байрыншье гурим эбдэжэ эхилбэ.

Анатолиие дахин колонидонь бусааха баримтанууд бии. Заһараагүй хадаа бусаагдахашье. һүүлшын хэмжээн бэлэн ааб даа. Харин милициин хүдэлмэрилэгшэд тэрэ хэмжээе бэлэн хэрэг гэжэ тоолоод, Танковтой мүнөө болотороо «носолдоһоор». Архи уухадань — хөөрэлдэнэ, ажалдаа гээгдэхэдэнь — баһал хөөрэлдэнэ. Тэрэнэй саашадаа архиин «хэсүү харгыгаар» ябаха болоо һаань, хатуу хэмжээн заатагүй абтаха. Харин мүнөө Анатолий Танковто «муу харгынгаа бүри саашалаагүйдэ зогсыш!» гэжэ хэлэхэ дуран хүрэнэ.

Республикымнай томо заводуудай нэгэн болохо, шинии хүдэлжэ байһан шэлэй заводто хэды олон зуугаад хүхюун баяртай залуушуул ажалланаб! Тэдэнэрэй заочноор техникум, институудта һурахыень үдэшэ бүхэндэ харанаш. Тэдэнэр кино, театрта ошоно, спортоор һонирхоно. һэшхэлээ һэргээжэ, харгын сагаан хара хоёрой нэгыень шэлэхэ болоош! Зүб харгыень шэлэхэш гэжэ найданабди. Мүн шинии түрэл Прибайкалиин аймагта ажаһуудаг түрэлхидшни, нүхэдүүдшни энэ статья уншаад, туһа хүргэхэ байха.

Бидэнэр эндэ мүн шэлэй заводой комсомолой комитедэй адрес руу хэдэн үгэ хэлэхэ хүсэлэнтэйбди. Заводой хамтын байрада зуугаад хүбүүд, басагад ажаһуудаг. Теэд комитедэй гэшүүд, тэрэнэй секретарь Галина Домашевская, таанад, тэндэ ажаһуудаг залуушуул тухай юундэ мартаабта? Тэндэ хүмүүжүүлгын хүдэлмэри юундэ ябуулагданагүйб?

М. ОГУРЦОВ,
милициин ахалагша лейтенант.

К. ИЛЬИН,
манай корр.

АЯ ГАНГЫН ПОЧТО

«Хүндэтэ редакци! Хори хүрэжэ ябаһан басагад үһэеэ ямараар заһаха ёһотойб? Энэ асуудалда харюусажа хайрлыт.

Ахын аймагай хэдэн басагад».

Ахын басагадай асуудалда харюусахыень бидэнэр Улаан-Үдын хоёрдохи парикмахерскын эхэнэрнүүдэй залай мастер-бригадир Савелий Залманович Виневичые гуйбабди.

ҺАЙХАН ДАА, ҺАЙХАН

һайхан лэ ябахые басаган, эхэнэр хүн бүхэн оролдодог бээз. Шэнэ моодын хубсаһанда шэнэ ёһоор заһагдаһан үһэн таарадаг. һайханаар, зохидоор хубсалһан аад, үһэ зүһэеэ хайша хэрэгээр абажа ябаа хадатнай, балайшье зохид байхагүй, хүнүүдһээ эшэхээр байха.

Үнгэрэгшэ жэлдэ ниислэл хото Москвада ороной парикмахернүүдай наймадахи конкурс үнгэргэгдөө. Түрүү бэрхэ парикмахернууд уулзажа, тусхай жюриин гэшүүдтэ өөһэд өөһэдынгөө дурадхал, һанамжануудые оруулаа юм. Жюриин гэшүүд заһамал үһэнэй һайн түхэл маягыень шэлээ һэн. Улаан-Үдыншье парикмахернүүдай эхэнэрнүүдэй залда ороо һаатнай, хайшан гээд үһэеэ шэнэ ёһоор заһахаб гэжэ танда дурадхаха байха. Илангаяа иимэ түхэлэй моодонууд дэлгэрэнхэй гэбэл:

ҮДЭР БҮРИИН ПРИЧЁСКО

Үһэеэ дунда зэргээр гү, али богонихоноор тайруулхада болохо. Дунда зэргэ утаар тайруулбал, басаганай шэлые үһэниинь хушаад байха ёһотой. Нюур талын үһэнэй духа руугаа, баруун тээшээ һамнагдаа һаань, һайханда тоологдохо. Үһэеэ иигэжэ заһалга «Москвичка» гэжэ нэрэтэй. Иигэжэ заһаһан үһэн мүнөө дэлгэрэнги **(нэгэдэхи зураг).**

Богонихон үһэн толгойдоо хүнгэхэнөөр «няалгагданхай» байдаг. Иигэжэ үһэеэ заһаха гэбэл, духа, шэлэ дээгүүрээ «нугаһанай хамар» гэдэг үһэ баридаг түмэрхэниие (зажим) хэдэг. Энэ аргаар заһахада бэлэн, һайханшье, тиимэһээ үргэнөөр дэлгэрэнхэй **(хоёрдохи зураг).**

«Колокол» гэээшэ ута богонёороо дунда зэргын үһөөр хэгдэдэг. Духын баруун хажуу руу үһэн хүнгэхэнөөр һанжуулагдаха ёһотой. Духа, шэлэ дээгүүр пампагарханаар валик хэгдэнэ. Бүхы духа дээгүүр үһэеэ доошонь һамнаха хэрэгтэй. Шэлын үһые пампагар болгохын тула үһэ буржылгадаг түмэрхэн (бигуди) хэгдэхэ ёһотой **(гурбадахи зураг).**

С. ВИНЕВИЧ,
үһэ заһадаг мастер.

ХОЁР ЖЭШЭЭ

Мүнөө Улаан-Үдын хирпиисын заводой тосхондо Агвантан гэжэ буряад айлайхи ажаһуудаг. Тэдэнэйхи гурбан хүүгэдтэй. Агван Дырхеев урдань ехэ архи уудаг байһан. Гэр бүлэдөө элдэб шаг шууяа, хэрүүл гаргажа болоо һааб даа. Тиигэбэшье һүүлдэнь, үхибүүдэйнгээ юумэ ойлгодог боложо эхилхэдэнь, Агван Дырхеев «үдэрэй бэшэ, үе наһанай алдуу хэжэ байнаб» гэжэ хүсэдөөр ойлгоһон байгаа.

Тэрэ гэһэнһээ хойшо Агван Дырхеев архи уухаяа болижо, сэдьхэл зүрхэеэ үхибүүдэйнгээ дунда сэнгүүлдэг болоо һэн. Хүүгэдээ дахуулан юумэ харуулжа, һонирхуулжа ябадаг болобо. Өөрөө эрхим һайнаар ажаллажа, ажабайдалаа сэбэрээр, ёһото эсэгын замаар хүтэлбэрилжэ, үхибүүдтээ жэшээ харуулхые оролдобо.

Тиимэһээ мүнөө үхибүүдынь һургуулидаа ехэ бэрхээр һурадаг, ажалда дуратай, һайхан зан абаритай хүнүүд боложо эхилэнхэй. Үнгэрэгшэ зунай амаралтын үедэ 16-тай Валерань үбһэ хуряалгада, 15-тай Владимирнь хирпиисын заводто ажаллаһан байна. Владимир ажалайнгаа һүүлээр токариин гү, али модошо дарханай хажууда ошожо һонирхохо, үшөө заводойнгоо хашаа соохи талмайе арилгажа байха, урагшаал һанаатай хүбүүн юм.

Хэрбээ Агван Дырхеевэй архи уугаад, гэр бүлэнэрөө хүлгүүлжэ байдаг һаань, үхибүүдынь миин лэ газаагуур зайжашье ябахадаа болохо һэн. Харин эхэ, эсэгын һайн һайхан һургаал үхибүүдэйнь саашанхи ажабайдалда аргагүй ехэ туһа болобо ха юм.

МУУ ҺУРГААЛ

Могойто тосхондо үхэр адуулагша һэм. Дүтэхэнэ Мирошконтон гэжэород айлайхи байдаг бэлэй. Тэдэнэйхи дүрбэдэхидэ һурадаг ганса хүбүүтэй һэн. Хүнэй хөөрэлдэхые дуулахада: «Мирошконтой хүбүүтэеэ таряа, үбһэ хулуугаа гэлсэхэ.

һүүлдэнь минии таниха нэгэ милиционер ехэ һанаагаа зобонгёор:

— Эдэ Мирошконтон ганса хүбүүгээ хулгай хүүлэжэ, ехэл муугаар һургана даа. Тиигэжэл хүбүүнэйнгээ хайран эдирхэн найһыень бузарлахаа байна,—гэбэ. Юуб гэхэдэ, Могойтын «Заготзерногой» хашаа доогуур бишыхан нүхэ гаргаад, тэрээн соогуураа Мирошкан хүбүүгээ оруулжа, яагаад таряа хулуухыень заажа үгэдэг байгаа. Баһа өөрөө харуулшаниие мэдээ табитар сохиходоошье, үшөө элдэб арга мэхээр таряа хулуухадаашье, үргэлжэ хүбүүгээ дахуулдаг байһан.

Үшөө Мирошкан Могойтын сенобазаһаа үбһэ хулуухадаа баһал хүбүүгээ дахуулха, заримдаа хүбүүгээрээ хулуулгадагшье байгаа.

Иимэ эхэ, эсэгэнэр гансахан хүбүүгээ, үшөө арбаад наһатайһаань эхилээд, элдэб хулгайда һургахадаа ямар гэһэн һэнгэр һэшхэлгүй алдуу хэнэ гээшэб!

Н. ЦЫНГУЕВ.

Улаан-Үдын түүхэһээ

БАГА ЯҺАТАНАЙ ТҮРҮҮШЫН УЧИЛИЩИ

«Энэ зунай эхеэр Дээдэ Үдэ хотодо бага яһатанай училищи нээхэ» гэһэн захиралта Эрхүүһээ 1772 оной март һарада Дээдэ Үдын магистрадта ерээ һэн ха.

Бага яһатанай училищи 1793 ондо нээгдээ һэн. Хоёр класһаа бүридэһэн училищида 11 хүн һуража эхилһэн байгаа. Нэгэдэхи класста үхибүүдые үзэгүүдтэй танилсуулха, уншалгада һургаха, мүн катехизистэй танилсуулха, хоёрдохи класстань грамматика, шажан мүргэлэй түүхэ үзүүлхэ гэһэн зорилго табигдаһан байха.

Бага яһатанай училищида түрүүшын багшаар Эрхүүгэй духовно семинари дүүргэһэн Николай Ощепков гэгшэ хүдэлһэн юм.

А. БЕЧ,
архивай хүдэлмэрилэгшэ.

УНШАГШЫН ҺАНАМЖА

БИШЫХАН УНШАГШАДТА

Ажаглаад ябан гэһээм, Буряадай номой хэблэлһээ гараһан шэнэ һонин номууд алишье талаһаань тодорхой сэгнэлтэдэ—шүүмжэлэл, шэнжэлэлдэ хаһа сагтаа ороногүй. Энээндэнь ехэгэ голхормоор байна. «Шүүмжэлдэг хүнүүднай яаһан юм?» гэһэн асуудалшье табихаяа эрмэлзэнэгүйб. Юуб гэхэдэ, тэдэнэр өөһэдөө яһала мэдээжэ байгаа юм аабза.

Хүүр зугаа хүлгүүлһэн номууд ехэ урагшатайгаар тарадаг һэмнай. Тиихэдэ бидэ, сэхыень хэлэхэдэ, арсалдаа зүрисалдөөнэй зугааһаа далтирдаг гү, али миин лэ абяагүйхэн ябадаг гээшэбди. Тиигэжэ огто болохогүй бшуу даа. «Эрилтэ ехэтэйхэн уншагшадай зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэжэ шадаагүй. Тиимэһээ номынь хэрэгсээлгэнгүй үнгэршоол даа» гэжэ заримашуул енгүүтэйгээр хэлсэдэг. Юуншье гээд хэлсэг! Теэд ямаршье ном (муу гү, али һайн гү) заабол шэнжэлэлдэ орохо ёһотой бшуу. Абяагүй ябаа һаа, ямар хэмэршье ном бэшэһэнээ зохёолшо мэдэхэ аргагүй үлэдэг гээшэ.

Залуу уран зохёолшо Виссарион Бильдушкиновай «Шүүдэртэй зүргэ» гэһэн ном хэблэлһээ гараһаар нилээд удаан болонхой. Юундэ энэ ном абаабиб? Практикынгаа үедэ үхибүүдтэй ушардаг тула тон лэ иимэрхүү түхэлэй номуудые оло дахин һэхэһэн, бишыхан уншагшадтаяа удхыень тайлбарилан байжа хөөрэлдэһэн байхаб. Үхибүүд гээшэмнай ехэ һонюуша ха юм. Худалаар бэшэхын гү, али хөөрэхын огто аргагүй зон шуу.

«Шүүдэртэй зүргэ». Үнэхөөрөөшье энэнь шүүдэртэй юм гү? Сэхынь хэлэхэдэ, В. Бильдушкинов «Үглөөнэй һэрюундэ» гэһэн номойнгоо маягаар бэшэһэн байна. Тэрэ гэһэнһээ хойшо таба-зургаан жэл үнгэрөө, залуу зохёолшын бэлиг шадабари һураггүй ургаа, элдэб янзын үхибүүдэй аяг аашые, шэнжэ түхэлые балшыса харуулха шадалтай болоо аабза гэжэ ехэтэ найдагдаа һэн. Ехэбшэлэн хэлэхэ болоо һаа, автор дэн холо харайгаагүй, үхибүүдэй сошордомоор зүйл бүтээгээгүй гээшэ. Юундэ? Заабол шубуу шонхор, ан гүрөөл, ногоон тужа байгаали, нарата дулаан үдэр тухай бэшэхэ гэжэ гү? Иимэ асуудал сэхэ табигданагүй. Юуб гэхэдэ, зохёолшон бүхэн онсо өөрын хараа шугамтай, ухаан сэдьхэлдээ шүүжэ, бодожо ябаһан темэтэй байдаг. Харин тэрэнээ хайшан гэжэ бэелүүлээб, ямар шиидхэбэритэйгээр түгэсхөөб, нюур шарайгаа бодотоор элирүүлхэ, өөрын нэрэтэй болохо талаар юу хээб?

Тус номдонь оройдоо 13 богони рассказ ороно. Удхынгаа, уран найруулгынгаа, маяг түхэлэйнгөө талаар рассказуудынь бэе бэедээ адлирхуу гэлтэй. Үдэр бүхэндэ үнөөхил тэрэ Хаһаа голойнгоо эрьедэ хахуулидажа һууһан хүбүүхэнтэй танилсанабди. Саашадаа?.. Мүн лэ баһа тэрэ хүбүүмнай.

«Би загаһа хахуулидаһанаа гэртээ бусажа ябанаб. Зунай арюун сэлмэг үдэр...» гү, али «Нэгэтэ наранай орохын урдахана, загаһа хахуулидаха гэжэ голой эрьедэ һуубаб...» гэһэн үгэнүүдээр «Минии этигэл». «Гайхалтай ушар» гэжэ рассказуудынь эхилнэ. Түрүүшыньшье номдонь баһал тэрэ хахуули, ялаагана загаһан ялаганагша һэн. Теэд яахаб? Дан лэ хахуулида дуратай зохёолшод ошо ошоод лэ дайралдадаг һэм шуу. Тэрэл жэжэхэн ялаагана хахуулидахаа болёод, тула, сурхай гэгшэдтэ спиннинг хаядаг болоо һаамнай, үхибүүд үшөө үлүүгээр һонирхохо һэн.

Нэгэдэхи нюурһаа найруулан зохёохые автор оролдоно. Элдэб эсын ушарнууд тухайгаа үхибүүн өөрөө хөөрэнэ. Энээндэнь этигэмээр. һаяхан лэ һургуулида ябажа эхилһэн бишыхан уншагшадта иимэрхүү удхатай ушарнууд тухай хөөрэхэдэ һонигүй ха юм. Тиихэдэ үхибүүд өөһэдөөшье тон адлирхуу ушарнуудтай дайралдажа байдаг. Үхибүүдэй үшөө мэдээгүй, хараагүй шэнэ һонин юумэн тухай автор хөөрэхые бүри оролдоногүй.

һонюуша, һүбэлгэн һонор ухаатай үхибүүдэймнай шэнжэ түхэл хаанаб? Энэ талаар «Минии этигэл», «Ко-ко» гэһэн рассказууд яһала гэмгүйгөөр бэшэгдэһэн байна. Ухаан бодолойнь гүйсэ, зүрхэ сэдьхэлэйнь гунигые гүнзэгыгөөр харуулаа. Тиихэдэ богонихон зураглалнууд дайралдана. «...Алаг туун набтархан, нооһорхуу буруугай нюрган дээрэ һуугаад, юугээшьеб бадарнэ: хабар ерээ»... гэжэ автор «Хабар ерээ» гэһэн зураглал соогоо бэшэнэ. Ойлгогдоногүй. Тэрэ хомхой туун буруугай нюрган дээрэ юугээ бадэрээ юм? Шубуунда нюргаа тоншуулжа байха ямар тиимэ номгон бурүү автор олоо гээшэб! Яһан, арһан болотороо муудаһан, һүүлээшье шарбаха тэнхээ тамиргүй малые доромжолно гү?

Байгаалиин, шубуу шонхорой, ан гүрөөл гэхэ мэтын амитанай шэнжэ түхэлые зураглан харуулхые оролдоһон байна. Теэд үни заяанай хэлэгдэһэн юумэн тухай бэшээ гэбэшье, онсо өөрын нюдөөр хаймадан харахаа, онсо өөрын сэгнэлтэ үгэхөө мартаха хэрэггүй.

Гадна манай Буряадай номой хэблэлһээ гараһан олонхи номууд, үхибүүдэй ааб даа, ехэ бүүдэгэрээр, үхибүүнэй дурые гэдэргэнь түлхижэрхихоор зохёогдоно. Гоё һайхан, зүһэ бүриин шэрээр үнгэлүүлэн байжа шэмэглэгдэһэн номуудта үхибүүд абаһаар дурладаг, ганса зурагуудтань атаархаһанһаа уншажархидаг юм. Тиихэдэ В. Бильдушкиновай ном һүрхэй гоёор шэмэглэгдээгүй, миин лэ дунда зэргын гэхээр.

Юундэ иимэрхүүгээр гарадаг юм? Гайхалтай. Үхибүүдэйнгээ номуудые үнгэ зүһэтэй, уншаһайб гэмэ аржагар үзэгтэйгөөр гаргадаг болоеыш даа.

Шэнжэлэл хэхэ гэһэн зорилго эндэ табигдаагүй. Гаража байһан шэнэ һонин номуудые заабол шүүмжэлэгшэд гү, али зохёолшод өөһэдөө шэнжэлхэ ёһотой юм гэжэ уряалнагүйб. Гадна багшанар, библиотекарьнууд ба студентнэр саг үргэлжэ һанамжа бодомжонуудаараа хубаалдахаа ядаг бэ. Абяагүй ябангүй, бултадаа дуугардаг болоо һаамнай, үхибүүдэймнай номууд удхатай, бишыхан уншагшадые һонирхуулхал һэн.

Е. ХАЗАГАЕВА, Зүүн-Сибириин культурын институдай студент.

«Лекторэй-техникэ гэһэн выставкые «Знание» гэжэ бүлгэмэй Ленинградай областной организаци эмхидхээ. Элдэб янзын шэнэ түхэлэй проекторнууд, эпидиоскопууд, лекторэй ажалые хүнгэдхэхэ зорилготой бусад аппаратуранууд выставкэ дээрэ табигданхай. Зураг дээрэ: тэмдэглэлнүүд болон зурагуудые экран дээрэ харуулдаг приборой дэргэдэ. Энэ прибор классна самбар болон мелэй орондо хэрэглэгдэхээр, лекцинүүд болон элидхэлнүүдэй үедэ мүн лэ амжалтатайгаар хэрэглэгдэжэ шадаха байна.

ТАСС-ай фотохронико.

ТУЛЫН КРЕМЛЬ ШЭНЭДХЭГДЭНЭ

Тулын кремлиин анхан бодхоогдоһоор 450 жэл болоо. Мүнөөшье энэ хэрэм Россин буу бүтээн гаргагшадай хотын түб һууринине урдынхяараа гоёон байдаг.

XVI зуун жэлэй эхиндэ бодхоогдоһон түүхэтэ ехэ хүшөөе саг үе гамнаагүй. Эндэ тэндэһээ хэмхэрэн унажа, урданайнгаа архитектурна гоё һайхан түхэлөө алдаа. Гэбэшье һаяар Тулын кремль баһал урданайхяараа гоё һайхан түхэлтэй болохо юм.

— Советскэ Союзда гитлеровскэ Германиин зэрлиг муухайгаар добтолхын урда тээ энэ кремль шэнэдхэн байгуулха түсэб табигдаһан юм,—гэжэ Тула хотын ахамад архитектор Виктор Иванович Назаров хөөрэнэ. — Теэд, дайн эхилжэ, тэрэ хүдэлмэреэ бэелүүлхэ арга болоогүй. Фашизмые бута сохиһоной һүүлээр Новгород, Псков, Владимир гэдэгородой эртэ урдын хотонуудта түүхэтэ хүшөөнүүдые шэнэдхэн заһаха мастерскойнууд эмхидхэгдээ һэн. Харин манай Тулада шэнэдхэн заһаха участок бии болоо бэлэй. Дайнай дүүрэмсээр Пятницка башнине шэнэдхээдхёо бэлэйбди. Табяад гаран онуудта кремлиин шүдэтэ ханануудые гуримтай болгоо һэмди. Теэд эдэ бүгэдэмнай хэмжээгээрээ ехэ хүдэлмэри бэшэ һааб даа. Бүхы кремлиие шэнэдхэн, урдынь түхэлдэ оруулха ехэ хүдэлмэриин урда тээхи бэлэдхэл байгаа гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Урзанда одоол бодото ехэ хүдэлмэримнай эхилээ һэн. СССР-эй Соёлой министерствын түүхэтэ хүшөөнүүдые шэнэдхэн заһабарилха Түбэй эрдэмшэнжэлгын мастерскойн мэргэжэлтэдэй хүтэлбэри доро Тулын кремлиие шэнэдхэхэ хүдэлмэри ябуулагдажа байна.

Кремлиин хананууд, башнинууд заһабарилагдана. Никитскэ башня бүри һаяар анхан бариглаһан янзаараа, гоё һайхан зандаа бодохо. Булангай Спасска башниие хуушан түхэлдэнь оруулха хүдэлмэри мүнөө түлэг дундаа. Энэ башня тэнгэри тулама үндэр ганжартай байха. Ганжарайнь үзүүртэ Тула городой һүлдэтэ герб байха юм.

— Тэрэ һүлдын удха ямар юм? — гэжэ ахамад архитекторһээ асуубаб.

— Алталмал герб дээрэ мүнгөөр хэгдэһэн буугай сэмгэн байха. Тэрэнь хоёр һэлмэ дээрэ табигдаха. Гербын дээдэ ба доодо захада алтан балтанууд байха. Энэ герб ород арадай бодото омгорхол болоһон буу урладаг Тулын дархашуулые алдаршуулна ха юм,—гэжэ Виктор Назаров харюусаба.

Тулын кремлиин архитектурна гоё һайхан бүтээлнүүдэй дунда Успенскэ һүмэ тусхай һуури эзэлнэ. Тэрэниие шэнэдхэн заһаха, зурагуудайнь хуушанай үнгэ шэрые түхэлдэнь оруулха хүдэлмэри энэ жэлдэ эхилхэ. Нэн түрүүн кремлиин хушалтые пумпэгэр оройе шэнэлхэбди. Жэлэй һүүл багта хүхэ сэнхир пумпэгэр орой дээрэ 8 хушуун алтан одон яларха. Успенскэ һүмын шэнэдхэглэжэ бэлэн болоходо, тэндэ орожо хараһан хүнүүдтэ эртэ урдын гоё һайхан зурагууд, городой түүхын үзэсхэлэн дэлгэгдэхэ.

Тулын кремлиин талмайе аятай зохид, ужам салуу болгохо хүдэлмэри ябуулагдажа байна. Тэрэнь ямар байхаб?

— Манай городой кремль доторхи талмай Москвагай кремлиин талмай мэтэ гуримтай байха. Бүхы ордон гэрнүүд, һүмэ дугангууд нюураараа тэрэ талмай тээшэ хараһан байха. Манай тулынхид кремльеэ шэнэдхэхэ талаар москвагайхидай һайн, баян дүршэлые халан абанхай. Тиихэдээ эртэ урдын архитектурна бүтээлнүүдэй дунда тэдэнэй түхэл маягые баримталангүй шэнэ байшан бариха гэжэ түсэблэһэн зарим мэргэжэлтэдэй алдууе хараала абахабди. Юуб гэхэдэ, Тулын кремлиин талмай дээрэ Соведүүдэй байшан бодхоогдохо байна бшуу. Мүн кремлиин хажууда оршохо бусад ордон байшангуудые эртэ урдын түүхэтэ барилгануудтай уран бэрхээр таараалдуулан бодхооходо зэргэтэйбди.

Тулын кремлиин талмай дээрэ хүнүүдэй ябаха харгынуудые, багахан талмайнуудые тааруулан гаргаха шухала. Юуб гэхэдэ, түүхын гоё һайхан бүтээлнүүдые холоһоо харахада зохид ха юм. Кремль дотор шэнэ талмай байгуулагдаха, тэрээндэ Арадай талмай гэһэн нэрэ үгтэнхэй. Тэндэ арад зоной сэнгэлгэ, амаралта үнгэргэжэ болохо, концерт харуулагдаха, митинг үнгэргэгдэхэ. Кремль дотор Тулын буугай музей, Тула хотые хамгаалгын музей эмхидхэгдэхэ.

Тулын кремлиин ханануудай газаа талада гоё һайхан сэсэрлиг саад ургуулагдаха юм.

Аркадий ЭВЕНТОВ.
(АПН).

ТЕЛЕГРАФ ТЕЛЕФОН РАДИО

ЗАМБИ ТҮБИИН ЗҮГ ЗҮБХИС БҮХЭНҺӨӨ

ТЕЛЕГРАФ ТЕЛЕФОН РАДИО

Гурбан түбиин арадуудай һанал нэгэдэлгын конференци

ГАВАНА, январиин 11. (ТАСС). Ази, Африкын, Латиин Америкын арадуудай һанал нэгэдэлгын нэгэдэхи конференциин политическэ комисси, экономическа комисси, социальна болон культурна асуудалнуудай талаар комисси, эмхидхэлэй асуудалнуудай талаар комисси дүрбэн үдэрэй турша соо хүдэлмэрилөө. Заседанинуудынь хаамалаар үнгэрнэ. Зүбшэхэ эүйлэй зохихо пунктнууд комисси бүхэндэ зүбшэн хэлсэгдэнэ. Конференциин пленарна заседаниин баталамжада табигдаха резолюцинуудай проектнүүд бэлэдхэгдэнэ.

Тэдэнэй хүдэлмэри амжалтатайгаар үнгэрнэ гэжэ мэдээжэ болоо. Һанал нэгэдэлгэеэ улам һайжаруулхаар, империализм, колониализм болон шэнэ түхэлэй колониализмда эсэргүүсэн, арадуудай эрхэ сүлөөгэй, бэеэ даанхай байдалай түлөө нэгэн зэргэдэ жагсажа тэмсэхээр шууд шиидэнги байһан тухайгаа делегадуудай диилэнхи олонхинь элирхэйлэн мэдүүлһэн байна. Гурбан түбиин һанал нэгэдэлгын саг үргэлжын организаци байгуулха. тэрэнэй байха газарые тодорхойлхо асуудал илангаяа ехээр һонирхогдоно.

Комиссинууд мүнөөдэр хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлнэ.

Советскэ Союзай һайн һайхан туһаламжа

ДЕЛИ, январиин 11. (ТАСС). Индидэ Советскэ Союзай үзүүлдэг экономическа туһаламжа, хоёр ороной хоорондо улам хүгжэжэ байгаа худалдаа наймаан баруун оронуудай туһаламжада орходоо Индидэ һураггүй ехэ ашагтай туһатай байна. Иимэ хараа бодолые Индиин Национальна конгресс гэжэ партиин гурбан элитэ ехэ ажал ябуулагшад —К. Д. Малавия, Г. Сахаи, Арджун Арора гэгшэд совет-индиин экономическа харилсаа холбооной асуудалаар болоһон семинар дээрэ элирхэйлэн мэдүүлээ. Энэ семинарые Индо-совет культурна холбоо барисаанай бүлгэм Лакнау городто эмхидхэһэн байгаа.

Советскэ туһаламжа орон дотор хүндэ индустриие хүгжөөхэ зорилготой гэжэ тэмдэглэхэ зуураа, К. Д. Малавия иигэжэ хэлээ. Тиигэжэ Советскэ Союз хариин монополинуудай һабарһаа мултаралгадань, бэеэ даанхай экономико байгуулгадань Индидэ туһална

Инди СССР хоёрой хоорондо улам бүри хүгжэжэ байдаг худалдаа наймаан али алиндаа ашагтай туһатай. Советскэ туһаламжын һайн һайхан сэдьхэлээр үгтэдэг байһыень юун гэршэлнэб гэхэдэ, Индидэ тааруугүй ямаршье эрилтэ табигдадаггүй гээд Арджун Арора тэмдэглээ.

Совет стандартаар

ДЕЛИ. (ТАСС). Ууралаар хүдэлдэг электростанцинуудай проектые шэнэдхэн хубилгаха түбэй эмхи совет түхэлтэйгөөр Индидэ тогтоогдожо байнхай. Индидэхи ууралай хүсөөр хүдэлдэг электростанцинуудай элшэ хүсэ дамжуулха линиин түхеэрэлгэнүүд совет мэргэжэлтэдэй туһаламжаар шэнэдхэгдэн хубилгагдахань гэжэ Индиин Ирригациин ба энергетикын министр К. Рао хэблэлэй түлөөлэгшэдтэ мэдээсэбэ. Иимэ хүдэлмэри хэхын тула совет экспертнүүд Делидэ ерэнхэй. Хараалагдаһан хэмжээ ябуулганууд ууралай хүсөөр хүдэлдэг электростанцинуудай проект табилгын ба барилгын талаар бэеэ даанги болохо түрүүшын алхам Индидэ хангаха байха гэжэ Рао онсолон тэмдэглэбэ.

США-гай КОНГРЕСС ХҮДЭЛМЭРЕЭ ЭХИЛЭЭ

ВАШИНГТОН, январиин 11. (ТАСС). США-гай 89-дэхи зарлалай конгрессэй хоёрдохи сесси мүнөөдэр нээгдэв.

Зүүн Урда Азида Джонсоной правительствын бэелүүлдэг политика тушаа Капитоли соо ехээр үгэ булаалдаан болохо гэжэ хүлеэгдэнэ.

ИНДИИН КОММУНИС ПАРТИИН НАЦИОНАЛЬНА СОВЕДЭЙ МЭДҮҮЛГЭ

ДЕЛИ, январиин 11. (ТАСС). Индиин премьер-министрэй болон Пакистанай президентын гар табиһан Ташкентскэ Декларациие Индиин Коммунис партиин Национальна совет һайшаана. «Энэ хэдаа тус оронуудай арадуудта, мүн бүхы дэлхэйн эб найрамдалда дуратай бүхы арадуудта угаа шухала түүхэтэ удхатай шанартай ушар болоно» гээд Ташкентскэ Декларацида гар табилгатай дашарамдуулан, КПИ-гэй Национальна соведэй батлан абаһан резолюци соо хэлэгдэнэ.

Ташкентскэ Деклараци хадаа хани ёһоной харилсаатай байха талаар Индиин болон Пакистанай арадуудай гаргадаг гүнзэгы ехэ оролдолгодо тааралдана. Индиин болон Пакистанай арадууд хүршэнэр байхаһаа гадна, түүхэтэ болон культурна нэгэн адли заншалнуудаар, бэеэ даанхай байдалайнгаа түлөө тэмсэлэй түүхээр бэе бэетэеэ холбоотой, аха дүү арадууд болоно гээд резолюци соо саашадаа хэлэгдэнэ.

Хүсэ хэрэглэхэһээ арсаха тушаа бата уялганууд Ташкентскэ Декларациин ёһоор абтаһан байна. Энэ Деклараци хадаа бүхы арсалдаануудые амгалан аргаар шиидхэхэ гол ёһонуудые батадхана, бүхы шиидхэгдээгүй асуудалнуудые гуримшуулхын, Инди болон Пакистанай хоорондо бата бэхи үндэһэ һуури дээрэ хани барисаа байгуулхын түлөө таатай хүсэлэл оролдолго гаргаха үргэн зам нээжэ үгэнэ.

Ташкентскэ Деклараци хадаа хоёр орондохи эб найрамдалай, мүн аха дүүгэй холбоотой байхые эрмэлзэдэг хүсэнүүдэй илалта, хархис хүсэнүүдэй диилдэлгэ болоно гээшэ. Тус Деклараци империалистнуудай харата һанаашалгануудта сохилто боложо үгэнэ гээд резолюци соо онсолон тэмдэглэгдэнхэй.

Ташкентскэ уулзалгые эмхидхэхэ талаар Советскэ правительствын гаргаһан гайхамшагта үүсхэлэй түлөө, энэ уулзалгын амжалтатайгаар түгэсэлгэдэ сэгнашагүй туһа нэмэри оруулһанайнь түлөө КПИ-гэй Национальна совет бүхы Индиин арадтай хамта баясхалан хүргэлсэнэ.

«Инди Пакистан хоёрой хоорондохи бүхы асуудалнуудые һайнаар гуримшуулгада, эдэ хоёр ороной арадуудай ажана һайн байдалай аша туһада харилсаа холбоо байгуулгада зорюулан саашадаа гаргагдаха хани ёһоной хүсэлэл оролдолгонуудта Ташкентскэ хэлсээн һайн нүлөө үзүүлхэ гэжэ КПИ-гэй Национальна совет ехээр найдана» гээд резолюциин түгэсхэлдэ хэлэгдэнэ.

ТАШКЕНТСКЭ ДЕКЛАРАЦИИН БАТАЛАГДАҺАН ТУШАА ҺАНАМЖАНУУД

Ташкентскэ Декларацида гар табигдаһые дэлхэйн арад зон угаа ехээр һаналаа ханан, һайшаалтайгаар угтаа.

Ташкентдэ гар табигдаһан, Пакистанай президент Мохаммед Айюб Ханай болон Индиин премьер-министр Лал Бахадур Шастриин хоорондо болоһон уулзалгын дүнгүүдые гаргаһан документые олон ороной хэблэл, радио болон телевидени ехээр тайлбарилна.

ШВЕЙЦАРИ

Швейцариин телеграфна агентство юрын дамжуулгануудые таһалдуулаад, Ташкентдэ үгээе ойлголсолгын түйлагдаһан тухай мэдээсээ. Дээдэ зэргэтэдэй Ташкентдэхи уулзалгые эмхидхэхэдээ, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал аршалан хамгаалгада туһалхые үнэн зүрхэнһөө эрмэлзэдэг байһанаа Советскэ Союз дахяад харуулба гээд Швейцариин ажалай партиин орган — «Вуа Увриер» гэжэ газетэ заана.

США

«Кашмирай түлөө Инди Пакистан хоёрой хоорондо 18 жэлэй турша соо гаража байһан арсалдаа хёмороое зайсуулха замдахи шухала алхам, тэрэшэлэн хоёр ороной хоорондо амгалан байдал тогтоохо зорилгоор Советскэ Союзай гаргаһан гайхамшагта хүсэлэл оролдолгын илалта» гэжэ Декларациие тоолоно гээд ЮПИ агентствын корреспондент Генри Шапиро Ташкентһээ дамжуулна.

ГДР

Советскэ Союзай үүсхэлэй ашаар Пакистанай президент Айюб Ханай болон Индиин премьер-министр Л. Б. Шастриин хоорондо болоһон эдэ амжалтатай хэлсээнүүд уласхоорондын нилээд орёо арсалдаата асуудалнуудшье тэсэмгэй хэлсээ хэхэ аргаар шиидхэгдэжэ болохо гэжэ үнэмшэстэйгөөр гэршэлэн харуулна гэжэ ГДР-эй МИД-эй түлөөлэгшэ онсолон тэмдэглээ.

Ташкентдэхи уулзалгын үрэ дүнгүүд уласхоорондын бусад арсалдаата асуудалнуудые шиидхэлгэдэ һайн нүлөө үзүүлхэ гэжэ найдахаар байна гээд тэрэ мэдүүлээ. Энэ уулзалга хэлсээ хэхэ замда орохые огто хүсэдэггүй ФРГ-эй правительствада элжэ тодо үльгэр жэшээ боложо үгэхэ гэжэ найдажа байһан тухайгаа тэрэ элирхэйлэн мэдүүлһэн байна.

АНГЛИ

Нацинуудай нэгэдэлэй оронуудай правительствануудые толгойлогшонорой конференцидэ хабаадахаяа Лагос ниидэн орохынгоо урда тээ премьер-министр Вильсон Ташкентдэхи хэлсээнэй үрэ дүнгүүдые һайшааһан байна.

Индиин премьер-министр Л. Б. Шастриин болон Пакистанай президент Айюб Ханай уулзалганууд урагшагүйдэхэ гэжэ оло дахин зааһанайнгаа һүүлээр, Англиин газетэнүүд һанамжаяа хубилгажа, хэлсээнүүдэй амжалтатай байһые мэдэрхэ баатай болоо. Уласхоорондын ушарнуудай дундаһаа Ташкентдэхи хэлсээндэ гол анхарал хандуулдаг байһан Би-Би-Си гэжэ радио түйлагдаһан хэлсээн урда тээнь һанагдаһанда орходоо «һанаанда яһала һайн байба» гээд Декларацида гар табигдан сасуу тэмдэглээ.

ПОЛЬШО

Эб найрамдалай бүхы Польшын комитедэй түрүүлэгшын орлогшо Юзеф Озга-Михальский иигэжэ мэдүүлээ: Ташкентдэхи уулзалга уласхоорондын политикын түүхэдэхи эрьелтын шата болоно. Ташкент хадаа тэгшэ эрхэтэй байха политикада, бусадай дура хүсэл баадхалгануудһаа сүлөө политикада зам нээжэ үгэнэ. Имагтал иимэ политика арадуудай хоорондын орёо асуудалнуудые шиидхэжэ шадаха байна. Азиин агууехэ арадуудай эбтэй амгалан һууха талаар хэһэн энэ шухала алхамые Польшын олониитэ һайшаалтайгаар сэгнэнэ.

ФРАНЦИ

«Москвагай амжалта. Инди Пакистан хоёр дипломатическа харилсаагаа һэргээхэнь» гэһэн гаршагуудтайгаар Франциин «Монд» газетэ Ташкентдэхи хэлсээнүүдэй дүүрэһэн тухай мэдээсээ. Индиин премьер-министр болон Пакистанай президентын уулзалга һанагдаагүй ехэ үрэ дүнтэй байба гээд газетэ онсолон тэмдэглэнэ.

ЧЕХОСЛОВАКИ

Ташкентдэхи уулзалгын дүнгүүд хадаа Азиин хоёр гүрэнэй хоорондохи арсалдаата асуудалнуудые гуримшуулха замдахи шухала алхам. Инди Пакистан хоёрой арсалдаае шиидхэлгэдэ һайнаар туһалха зорилгоор гайхамшагта үүсхэл гаргаһан Советскэ правительствын амгалан ёһоной политикын арсашагүй баримта болоно гэжэ Чехословакиин олониитэ тоолоно .

Ташкентдэхи уулзалгын үрэ дүнгүүд тухай тайлбарилхадаа, һайн эхин табигдаба гэжэ Чехословакиин радио тэмдэглэнэ.

ИНДИ

Инди Пакистан хоёрой хамтын Декларацида гар табигдаһан тухай Ташкентһээ абтаһан мэдээсэлые индиинхид ехэ баяртайгаар угтаа.

Эб найрамдалай бүхы Индиин соведэй түрүүлэгшэ Диван Чаман Лал ТАСС-ай корреспондентэй хөөрэлдэхэдөө, Ташкентскэ Декларациие түүхэтэ гэжэ нэрлэһэн байна. Хоёр ороной ударидагшадай үгээе ойлголсолго Индиин болон Пакистанай илалта болохоһоо гадна, бүхы дэлхэйн илалта болоно гээд тэрэ мэдүүлээ.

(ТАСС).

ПАКИСТАНАЙ ПРЕЗИДЕНТ ТҮРЭЛ ОРОНОО БУСАБА

КАРАЧИ, январиин 11. (ТАСС). Пакистанай президент Мохаммед Айюб Хан мүнөөдэр Равалпиндидэ бусажа ерээ.

Л. Б. Шастриин наһа бараһан тушаа шаналалнууд

ДЕЛИ, январиин 11. (ТАСС). Индиин премьер-министр Л. Б. Шастриин гэнтэ наһа бараһантай дашарамдуулан, ороной элдэб политическэ ажал ябуулагшадһаа, тэрэшэлэн элдэб организацинуудһаа олон тоото шаналалнууд Индиин президент С. Радхакришнанай, премьер-министрэй уялгые дүүргэгшэ Г. Л. Нандын нэрэ дээрэ абтана. Тэрэшэлэн, элдэб оронуудай гүрэн түрые болон правительствануудые толгойлогшонорой зүгһөө шаналалнууд абтана. Шаналал мэдүүлһэн бэшэгүүд СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинһаа абтаа.

Наһа бараһан Л. Б. Шастриин бэетэй хуурсаг Делидэ асарагдаба

ДЕЛИ, январиин 11. (ТАСС). Индиин наһа бараһан премьер-министр Л. Б. Шастриин бэетэй хуурсаг «ИЛ-18» самолёдоор мүнөөдэр Дели асарагдаа. Индиин элитэ ехэ хүтэлбэрилэгшые һүүлшынхеэ ёһолон хүндэлхын тулада Делиин Палам гэжэ аэропорт дээрэ хэдэн мянган хүн суглараа. Президент д-р. Радхакришнан, вице-президент Закир Хусейн, премьер-министрэй уялгые дүүргэгшэ Г. Нанда болон кабинедэй бусад гэшүүд, тэрэшэлэн дипломатическа түлөөлэлгын зургаануудай толгойлогшонор ерээд байба. Тиихэ үедэ наһа бараһан Л. Б. Шастриин бэе самолёдһоо гаргагдаа. Шаналал-гашуудалай маршын аялган доро Л. Б. Шастриин бэе артиллерийскэ лафет дээрэ табигдана. Шаналал гашуудалда хабаадагшад наһа бараһан премьер-министрэй үргөө тээшэ ошоо. 10 километр утатай замай хоёр талаар зогсоһон олон зуу мянган делиинхид наһа бараһан премьер-министрые үдэшөө.

Ташкентдэхи уулзалгада хабаадаһан Индиин делегациин гэшүүд, мүн лэ энэ самолёдоор Дели ерэһэн байна.

Л. Б. ШАСТРИИН БЭЕ ҮГЛӨӨДЭР ШАТААГДАХА

ДЕЛИ, январиин 11. (ТАСС). Индиин элитэ ехэ ажал ябуулагшад Махатма Гандиин болон Джавахарлал Неругэй бэенүүдэй шатаагдаһан газарта Лал Бахадур Шастриин бэе средада, январиин 12-то шатаагдаха гэжэ эндэ тусгаар соносхогдоо.

Индиин президентын хэлэһэн үгэ

ДЕЛИ, январиин 11. (ТАСС). Индиин президент С. Радхакришнан мүнөө үглөөгүүр бүхэиндиин радиогоор үгэ хэлэжэ, арад зондо хандаа. Лал Бахадур Шастриин ажал ябуулгада президент өөрынгөө үгые зорюулһан байна. Индиие хүгжөөлгэдэ, тусхайлбал, Пакистантай харилсаагаа заһаруулха хэрэгтэ Шастриин габьяатай байһые тэрэ тэмдэглээ. Л. Б. Шастриие баясхалан хүргэжэ байһан наци хэзээдэшье мартахагүй гээд президент онсолон тэмдэглээ. Наһа бараһан Л. Б. Шастри Индиин «Бхараат Ратна» гэжэ дээдэ орденоор шагнагдаха гээд С. Радхакришнан түгэсхэлдөө мэдүүлээ.

Индиин премьер-министрэй уялгые дүүргэгшэ Нандын мэдүүлгэ

ДЕЛИ, январиин 11. (ТАСС). Индиин премьер-министрэй уялгые дүүргэгшэ Гулзарилал Нанда бүхэиндиин радиогоор мүнөөдэр иигэжэ мэдүүлээ. «Ташкентдэ түйлагдаһан хэлсээе Инди хүндэтэйдэ тоолохо, тэрэниие шууд сэхээр бэелүүлхэ». «Энэ хэлсээн Индиин заншалнуудта, тэрээндэ Махатма Гандиин болон Джавахарлал Неругэй захиһан гол ёһонуудта таараддана» гээд Нанда үргэлжэлүүлэн хэлээ.

Наһа бараһан Л. Б. Шастриие ёһолон хүндэлхэ зуураа, Нанда иигэжэ хэлээ: «Нациин нэгэдэлые бэхижүүлгэдэ, жиирэй арад зоной байдал һайжаруулгада ами наһаяа зорюулһаа ондоогоор тэрэнэй дурасхаалые үлүү эрхим һайнаар ёһолон хүндэлжэ шадахагүй байнабди». Л. Б. Шастриин наһа барагла Инди болон бүхы дэлхэй дээрэ ехэ шаналал үүсхэбэ гээд тэрэ заагаа.

США-гай президентын шаналал

ВАШИНГТОН, январиин 11. (ТАСС). Индиин премьер-министр Шастриин наһа бараһантай дашарамдуулан, президент Джонсон шаналалаа мэдүүлээ. Шастриин гэнтэ наһа бараһан ушар Ташкентдэхи үрэ ехэтэй хэлсээнэй һүүлээр, ехэ гаэгдэл болоно гээд тэрэ нэрлэһэн байна.

Шатриин наһа барагла «Бүхы дэлхэйдэ ехэ гаэгдэл болоно» гээд сенадтахи демокрадуудай ударидагша Менсфилд мэдүүлээ.

Лагостохи конференци нээгдэбэ

ЛАГОС, январиин 11. (ТАСС). Нацинуудай нэгэдэлэй конференци мүнөөдэр эндэ хүдэлмэреэ эхилээ. Конференцидэ хабаадагшад заседаниин эхиндэ минутын турша соо абяа анирггүй зогсожо, Л. Б. Шастриин дурасхаалые ёһолон хүндэлөө.

Нигериин правительствын үүсхэлээр зарлагдаһан энэ конференци Урда Родези тухай асуудал зүбшэн хэлсэхэ ёһотой юм.

Лагостохи коференцидэ нацинуудай нэгэдэлэй оронуудһаа Африкын хоёр гүрэн—Гана болон Танзани түлөөлэгдөөгүй. Эдэ оронууд үнгэрэгшэ жэлэй декабриин тэн багаар Англитай дипломатическа харилсаагаа таһалдуулһан байгаа гэжэ мэдээжэ. Юуб гэхэдэ, Ян Смидэй расис засаг түрые унагааха зорилгоор үрэ ехэтэй хэмжээнүүдые абахаһаа Англиин правительство арсаһан байгаа бшуу.

Да-Нанг. Урда Вьетнамдахи США-гай сэрэгэй бааза партизануудай зүгһөө нэгэтэ бэшэ добтолуулдаг.

* * *

«Джеминай-6» түрүүн ниидэн гаража шадаагүй. Космонавтнуудта ехэ аюул тохёолдоһон байгаа.

(Газетэнүүдһээ абтаба).

ДА-НАНГЫН БААЗА ШАДАР

Американ офицер нүгөөдэдөө иигэжэ хэлэнэ:

— Һанаад үзыш, золтой хубитайшуул замбуулин руу ниидэн гаранал.

Франциин «Канар аншене» гэжэ недели бүриин хэблэлһээ абтаһан зураг.

ТАСС-ай фотохронико.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хуудаһанда: Буряадай АССР-эй 1966 оной гүрэнэй бюджет тухай Хуули; Буряадай АССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ 1966 оной түсэб тухай Хуули. Республикын түрүү свеклошодые орден ба медальнуудаар шагналга. «Сабшалан дээрэхи хүдэлмэриие хүдөө бэшэгшэд шалгахые ёһотой» гэһэн материал. ТАСС-ай мэдээсэл.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Партийна ажабайдал» гэһэн рубрика доро Г. Харченкын «Коммунист даалгабарияа дүүргэнэ» гэһэн корреспонденци. Колхозуудта нүүжэ ерэгшэдые угталгада хэрбэлэдхэлтэй байһан тухайгаа колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд хөөрэнэ, Редакцида ерэһэн бэшэгүүд—«Һургуули ба һуралсалай фильмүүд».

Гурбадахи хуудаһанда: Хилыг саанаһаа мэдээсэл. С. Бегловой корреспонденци. Хониной хашаае хайшан гэж һаа хуурай, дулаан байлгаха тухай зоотехник В. Черниговский бэшэнэ.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: нютаг нютагай һонин. Спорт. Мүн бэшэшье материалнууд.

САГАЙ УЛАРИЛ

Улаан-Үдын авиаметстанциин мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөөдэр республика доторнай бага зэргэ үүлэтэй байха. Түбэй районуудта саһан орохо, бэшэ нютагуудта орохогүй. Баруун тээһээ һулаханаар һалхилха. Хойто аймагуудта 29—34, Байгал шадар болон баруун урдахи районуудта 16—21, бэшэ нютагуудта 24—29, Улаан-Үдэдэ һүниндөө 31—33, үдэртөө 26—28 градус хүйтэн байха.

Январиин 14—15-най үдэрнүүдтэ бүрхэгшэг байжа, зарим газарнуудта саһан орохо. Зүг бүхэнһөө һалхилха. Байгал шадар һүниндөө 24—29, үдэртөө 14—19, бэшэ нютагуудта — һүниндөө 31—36, үдэртөө 19—24 градус хүйтэн байхаар хүлеэгдэнэ.

Редакторай орлогшо
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. редактора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата—27-37, отделов: сельскохозяйственный—47-59, 35-14, промышленный—48-89, 33-61, корректорская—35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: партийной жизни—40-49, идеологический—24-74, советского строительства и быта—34-93, рабселькоров и писем—25-41, 38-30, информации—34-05 и переводов—24 74.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.

Н03332. Зак. № 37.

БУРЯАД ҮНЭН

4-дэхи нюур.
1966 оной январиин 13.